

Naujienu Antroji Dalis

NR. 339

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

K. B. KRAUČIŪNAS

(Tęsinsys)

Birželio 25 d. Anksti rytą nuėjau prie Nemuno, kur gavau mažą laivelį ir 6 val. plaukiau į Zapyškį. Ten turėjau lankytis pas Bartišiūnus, nes turėjau įteikti dovanas nuo brolių iš Amerikos. 7:30 jau buvau Zapyškyje. Išlipęs iš laivelio, teiravausi, kur yra Skaisčiaraščių kaimas? Sužinojau, kad į tą vietą bus apie trys kilometrai. Kitokios išeities nebuvo, kaip eiti pėsčiam. Iki pasiekiau Skaisčiaraščius, jaučiausi truputį pavargęs. Pirmiausiai užėjau pas Slavinską, kuris buvo apsivedęs su Bartišiūnaite. Ten pat netolimais gyveno ir trys broliai Bartišiūnai. Pas vieną Bartišiūną susirinko visi giminės, kuriems įteikiau dovanas ir papasakojau apie jų du brolius, gyvenančius Amerikoje. Gražiai prabėgo diena Suvalkiečių tarpe. Kitą dieną pas Slavinskus. Slavinskių vyriausioji dukrelė turėjo skaudamą pirštą ir rengėsi važiuoti į Zapyškį pas kokią šundaktarį, kad jai perrištu pirštą ir uždėtų kokių gyduolių. Slavinskas pakvietė ir mane važiuoti į miestelį pasidairyti. Iki mergaitė atliko reikalą pas gydytoją, mes su Slavinsku gavome progos išgerti alaus. Mergaitė ašėjo verkdamas ir dejavo, kad jai nieko negelbsti. Tuokart aš pagalvojau, kad Lietuvoje daugiau reikėjo gydytojų, o ne kunigų. Dėl mažo kraujo užnuodijimo, mergaitei teks važiuoti į Kauną pas gydytoją... Lankiausi pas visus Bartišiūnus, bet man geriausiai patiko Jonas. Jis buvo jaunas ir neseniai vedęs. Jo žmona buvo inteligentinga, ir, man atrodė, kad jie labai sutaria. Jie turėjo pirmagimę mažą dukrelę. Jie statėsi sau namus. Jis buvęs kareivis ir, gavęs iš valstybės žemės, turėjo apsigyventi savo kolonijoje. Jam labiausia buvo reikalinga piniginė parama. Todėl aš nuo savęs dar pridėjau 50 litų... Buvau pakviestas lankytis pas kitą Bartišiūną, kuris yra tolimesnis minėtų Bartišiūnų giminė. Ten radau jauną vyrą, kuriam palikta pilnas gyvenimas ir likusi sena motina. Teko įsikalbėti ir nakvoti ten. Nakvojau ant grynų lentų. Kodėl jie taip vargingai gyvena?... Jis man pasisakė, kad rengiasi važiuoti į Braziliją, tik kad motina serga. Atsikėlęs ryte girdžiu, kad kas užpečkėję kosti. Keistas buvo urvas motinai gulėti. Man Amerikoje būnant suvalkiečiai sakydavo, kad pas juos pastatai geresnėje tvarkoje, bet kauniečiai turėdavo priepečkę iš pirkios pusės, kur galėjai gulėti ir pasėdėti. Ten pečius atitrauktas nuo sienos per tris pėdas, ir padaryta lova. Į ją reikia lipti per galą ir įlįsti, kaip į kokią skylę. Ten jo motina buvo džiovinama. Ji sirgo džiova...

Išgirdau jos duslų balsą, kai ji klausė savo sūnaus: "Važiuk, vaikel, į Kauną, parveši man dar tų gyduolių, kurias gydytojas liepė pakartoti"... Pagalvojau, ką begelbės gyduolės be oro gulint dulkėse. Sūnus paklausė motinos ir važiovo parvežti gyduolių ir aš kartu su juo grįžau į Kauną. Kelyje įsikalbėjome: "Numirs motina, ir aš išvažiuosiu, tėsizino su žeme, kas nori ją dirbti"... Tą naktį likau Kaune ir nakvojau "Nobile" viešbutyje. Už naktį mokėjau 8 litus, bet kambarys buvo geras ir aš gerai miegojau, nes buvau išvargęs, būdamas svečiuose. Ryte 5 val. išbudino kareiviai savo dainavimu. — Mano viena bendrakeleivė pasakodavo: "Kai išgirstu kareivėlius dainuojant, tai aš verkiu". Aš kitaip tuo kartu pagalvojau: geriau jie eitų pasimankštinti prie arklo, ne kad dovanai valgyti antojo uždirbtą duoną...

Birželio 28 d. Anksti rytą nuėjau į karo muziejaus sodelį ir ten pasėdėjau iki atidarė banką. Turėjau išsikeisti savo popierių ant litų. Mačiau ten dirbantį pažįstamą Julį Kaupą, bet neturėjau progos su juo pasikalbėti. Prisipirkau dovanų namiškiams ir norėjau grįžti į Panevėžį, bet vakarienės metu susipažinau su dviem gražuolėmis, ir su jomis teko vakarieniauti. Paskui jos mane pavadino į "Alkambra", kur išklaussėme moderniškos šokių muzikos programą ir teko ragauti "Benediktino". Vakaras prabėgo linksmai, ir turėjau likti Kaune nakvoti dar vieną naktį. Ta diena, pergyventa Lietuvoje, liko ilgam atsiminimui...

Birželio 29 d. Šiandien traukiniu važiauvau į Šiaulius. Traukinyje susitikau Sakalauskaitę, kuri gyveno Šiauliuose ir važiovo atostogų į tėviškę. Ji mokėsi Kauno konservatorijoje dainavimo ir muzikos teorijos. Aš ten turėjau lankytis pas Vinčą, (kumštintinko Juozo Vinčos tėvą). Nuvažiavęs į Šiaulius, palikau savo lagaminą pas Sakalauskaitės tėvus, o pats ėjau į nurodytą "Gubernijos

Dvarą", kur gyveno Vinča. Ten radau jį dirbantį alaus bravore. Kaip tik tą vakarą jie turėjo vakarėlį. Bravoras reklamai davė dovanai gerti. Vinča išvežiodavo alų ir buvo kaip vyresnė to bravaro galva. Jis mane pristatė, kaip amerikoną, ir mes ten gerai pabaliavojome. Aš pridaviau jam nuo sūnaus atvežtus drabužius ir likau ten nakvoti. Kitą dieną išėjome su jaunu Vinčuku, kuris ir keta būti kumštintinku, kaip jo brolis Amerikoje. Kadangi buvo šventadienis, tai nuėjome į Šiaulių bažnyčią. Amerikoje gyvenusiam žmogui bažnyčia atrodė prastai, tik bažnytinis choras giedojo labai gerai. Tik tai vieną tokį chorą tegirdėjau Lietuvoje. Kitą tautinį chorą girdėjau Klaipėdoje, kuris taip pat gerai dainavo...

Tą pačią dieną pasidairiau po miestelį. Šiaulių miestas nekaip atrodė. Mačiau daug suvargusių jaunuolių, kurie atrodė, kaip Chicago žulikėliai. Nesistebiu; po karo miestas dar nebuvo atsigriebęs. Jaunuoliai neturėjo tinkamo parėdo: kelnės kareiviškos, o žiponas vėl kitokis, taip atrodė, kad žmonės gyveną varge. Po to išvažiavau į Gasčiūnus, kur buvau pakviestas aplankyti Gregorienės giminių. Jos pusbrolis Puidokas ką tik buvo išventintas į kunigus. Emiliją radau Puidokų tėviškėje. Senis Puidokas buvo turtingas žmogus, jis turėjo 6 sūnus. Vienas buvo gerai išmokslintas ir tuo metu dirbo Klaipėdos muitinėje. Du sūnūs gyveno tėviškėje, ūkininkavo, o kitiems dviem tėvas nupirko didelį gyvenimą kitur. Jauniausias išėjo į kunigus. Išvada tokia, kad Lietuvoje turtingas ar vargšas, visi turi dirbti tą patį juodą darbą. Man teko nakvoti seklyčioje, kur kunigas turi atskirą kambarėlį. Ten buvo kiek švariau. Bet atėjęs į virtuvę, nustebau, kad ten stovi lova, kurią apgulė milijonaiusių. Tuokart pagalvojau, kas joje guli ir kaip gali atsilsėti tokioje vietoje? Ten gulėdavo jų tarnaitė, bet jai musės nekludė, nes ji gulė su tamsa ir kėlė prieš auštant...

13. IR VĖL GIMTAJAM KAIME

Peržiūrėjęs savo liepos mėnesio pradžios dienoraštį, nustaciau, kad reikia nutraukti, nes nieko svarbaus neradau. Tik pažymėtina buvo liepos 16 diena. Ramygalos bažnyčioje tą dieną buvo atlidai: "Šv. Mergelės Marijos Škaplierna". Nuvažiavome su brolio dukterimi į Ramygalą ir palikome savo arkluką pas pažįstamą miesčionį K. Samsoną. Man buvo naujiena pamatyti naują bažnyčią, kuri jau stovėjo šventoriaus viduryje, kur stovėjo senoji 1900 metais. Pamenu, kad joje patvirtinau savo tikėjimą, "Dirmavonę". Šventoriuje vėl gražiai suaugę medžiai. Už šventoriaus sienos, kur stovėjo liglaikinė bažnyčia, vėl buvo rinka ir sustabdyti atvykusių į atlaidus arkliai ir vežimai. Rinkoje buvo paliktas ketvirtainis sklypas žemės, kur buvo iš akmenų sukrautas ir pastatytas kryžius: jis vaizdavo žmonių galvų kaukuolės, žuvusių kovoje už laisvę... Aš nėjau į bažnyčią, tikėdamasis, kad per daug spausis, kaip kitados būdavo. Aš klūpočiau ant šventoriaus ir tēmijau, kaip viena suaugusi mergina ar moteris pasitiesusi knygą ant žemės, pati pasirėmusi — ant alkūnių, rankose turi rožančių, o savo užpakalinę atkišusi kitiems, viską vienu kartu atlieka: ir kalba rožančių — skaito knygą ir kitiems dar gali duoti pastabą, kaip reikia melstis... Tuo tarpu už šventoriaus sienos iškilo triukšmas. Drigantas buvo pastatytas netoli kumelės ir jis pradėjo žvengti, spardytis ir vargšė kumelaitė nukrito ienose ir pasikorė pavalkuose. Aš pastebėjau, kad kumelė užsismaugė. Aš nedrįsau šokti per sieną jos gelbėti, tad užkalbinau vieną jauną vyruką ir prašiau jo, kad jis bėgtų jai pagalbon. Tuokart maldininkė, įsitursinusi netoli mūsų pradėjo bartis: "Netrukdykite man melstis". Tuo kart man pagailo to žmogaus, kuris gal būtų atvažiovo su ta paskutine kumele ir mešlavežio ratais į atlaidus. Kokio jis atleidimo ieško ir kam jis prasikalto? Jei ne tas protingas vyrukas būtų negelbėjęs, jis būtų praradęs savo pagelbininkę, kuri padeda jam knisti tą juodą žemę. Jeigu jis būtų radęs savo kumelę užsismaugusią, ar jis būtų pasakęs: "Ačiū tau, Dieve, kad mane nubaudei už mano nusidėjimus"... Tą pačią dieną po sumos pamokslą sakė jaunas kunigas Banaitis. Jis buvo atvykęs iš Tauragės pas savo tėvus Papiškių kaime pasisvečiuoti; ta proga kunigai jį pa-

(Tęsinsys 2-me pusl.)

kvietė ramygaliečiams pasakyti pamokslą. Kadangi bažnyčioje nebesispaudė tiek daug, tai ir aš nuėjau pasiklausti. Jaunas kunigas daug skyrėsi nuo senovės kunigų, kurie pasakodavo visokias nereikalingas pasakas. Jis kalbėjo apie gyvenimą, apie kultūrą, žodžiu jis mokė žmones gyventi. Jis buvo mažžemio ūkininko vaikas ir gerai suprato paprasto žmogaus gyvenimą. Po pamokslų laukiant mišparų, daug žmonių sulenda pas žydėlius pasikalbėti, pasitarti ir kiek pagirkšnoti. Išsigėrus, reikia išeiti į orą: išeinamų vietų nebuvo kitur, kaip tik už žydo stadalės ar už tvarto... Tą dieną vienas vyrukas nuėjęs atsiliko savo reikalą ir numetė cigaretės nuorūką. Žydelio pašalėje būta šiaudų, kurie pradėjo degti, ir ugnis pasiekė viršuje sukrautus linus. Pradėjo degti šėtos gatvė nuo pietų šono iki bažnyčios. Jokios pagalbos nebuvo. Dėl karščio negalima buvo prieiti artyn. Ant galo ir šulinius išsėmė. Prie bažnyčios jau artėjo ugnis. Šiaudiniai stogai degė, kaip parakas, vienas pastatas paskui kitą.

Klebonas išėjęs su ilga sutona, kai su andaroku, tik švaistėsi, komandavo kitus šaukdamas: "Ne mano sudegs, bet jūsų". Todėl jis pats ir negesino, tik kitiems liepė.

Tuo tarpu jauni studentai pasiėmė valdžią į savo rankas ir taip pat komandavo žmones: liepė eiti į žydų krautuves ir nešti jų turtą ir krauti viduryje rinkos. Pasigavo ir mane vienas ir įstūmė į krautuvę, o kitas man užkrovė miltų maišą, kad aš svyruodamas vos ištempčiau jį laukan. Bet, kaip pažiūrėjau į save, tai buvau jau tikras piklius, kaip veikale "Kaminkrėtys ir Malūnininkas". Aš buvau priverstas prašyti jų, kad mane paraišintų ir duotų kitą darbą, nes man toji rolė netiko. Aš vaidindavau Kaminkrėtį, tai geriau jau man duokit pašinę darbą. Tuo kart padavė man viedrą nešti vandenį.

To sumišimo metu visi išbėgo su vežimais ir arkliais į namus, kad nesudegtų. Vėliau sužinojau, kad ir mano arkliukas dirba. Jį kažin kas pasiėmė iš Samsono kiemo ir, įsidėjęs kubilą į ratukus, veža vandenį iš upės, ir dar skubina. Mano arkliukas nepratęs, kad jį kas baustų, o tuo tarpu gavo mušti, kad greičiau bėgtų. Be mano krikšto duktė, atėmusi iš jų, prižadėjo pati vežti vandenį, bet privažiavusi prie upės pasuko į namus ir palėgo. O aš po visko pašinas turėjau eiti 7 kilometrus į Griniūnus pėsčias. Labai supykau ant dukterėčios, kad mane paliko... Tokie buvo atlydai: Tegul jiems atleidžia kas — už jų kaltes, kad kankino mano arkliuką...

Juokingiausia tai buvo tas, kad žydės nešė ir krovė savo visokius rakandus į tą darželį aplink kryžių. Atbėgo vienas studentas įniršęs; kai pradėjo svaidyti daiktus iš to darželio šaukdamas: "Mūsų tautos "cimolis" sudegs. Tikrenybėje tai nebūtų sudegę, nes kaukuolės ne buvo tikros, tik iš akmens padarytos... Tą dieną aš daug nuostolių turėjau. Jau buvau užprašytas važiuoti į Truskavą pas Pilponius į svečius. Aš turėjau ten lankytis, nes buvo čionai trys seserys Pilipaichios Anreikoje ir buvo jų likusi motina dar gyva Lietuvoje, todėl turėjau ją atlankyti, ir daug jaunų mergaičių laukė, manydamos kad aš likęs senberniu. Jos buvo pasikėsinusios mane apvesti...

Per vienas keistas atsiminimas man įsmigo į galvą: Aš tad buvau Griniūnuose; ir vieną vakarą mes sėdėjome tamsioje be žiburio. Girdime, kad kažin kas baladojasi į duris po langų, ir moteriškų balsų šaukia: "Ponai, ar miegat? Ponai, atsiliepkit". Mano brolienė ir krikšto duktė liepia reatsiškauti. Jos manė kad čigonė. Bet aš vis vien liepiau atsiliepti. Tuo kart pasibėėjau, kad tai jauna moteris su trimi vaikais. Du vaiku vedasi, o tretysis ant rankų. Labai buvo gaila, kad kūdikis turėjo dusulį ir vos kvėpavo.

Moteris pasisakė esanti Urbonienė iš Karvedžių kaimo ir vyras ją išvarejęs iš namų už tai, kad jos tėvai nesumokėjo jam prižadėto kračio — 200 litų. Jis ją mušdavo ir galų gale išvijo iš namų. Ji jau buvo perėjusi visą kaimą ir negavo niekur vietos, kur galėtų apsistoti, niekas jos nepasigailėjo. Mes atsiprašėme, kad taip pat neturime vietos nakvynei, bet brolienė surado vaikams pieno ir juos kiek apramino. Moteriškė išėjo į žudžių kaimą ieškotis sau prieglaudų. Kitą rytą aš nešiau laiškus į Ramygalos paštą ir radau ją sėdinčią su vaikučiais ant griovio krašto parugėje. Tuo kart aš jai daviau 10 litų nusipirkti valgyti. Ji man pasisakė, kad nei žudžių kaimo ji negavo prieglaudų vienai nakčiai. Nežinau, kas su ja atsitiko vėliau, tik aš stebėjau, kad Laisvoje Lietuvoje tokie dalykai dedasi. Aš negalėjau suprasti, kaip galima žmogų palikti be jokios globos, o jis niekam negali pasiskusti...

Iš nuobodumo aš nuvažiuodavau pas savo sūnėno uošvį Petkevičį, kuris nuomojo daug lauko, tai galėjau jam

pagelbėti lauko darbams, o jam buvo reikalinga pagalba. Iš ten nuvažiuodavau dažnai pas jo žentą Rutkauską Rojūnuose. Vieną kartą man teko nakvoti pas Rutkauską, ir aš anksti atsikėlęs išėjau į orą, nes šeimnininkai ilgai gulėdavo.

Išėjau dar saulei netekėjus ir jau sutikau Rutkauskų samdinę mergaitę grįžtančią iš daržo. Ji nešė priskynusi batvinių lapų kiaulėms. Ji grįžo visa šlapia ir blogai apsirengusi. Man pasidarė labai graudu, kad ji turi būti ne tokia, kaip visi. Aš jos užklausiau, ar ji keičianti eiti kitą šeštadienį į vakarėlį, kuris įvyks ant "Čičinsko" kalno. Ji man atsakė ne, nes ji neturinti geresnės suknelės pamainai ir neturinti dviejų litų sumokėti už įėjimą. Aš jai tuokart daviau keletą litų ir liepiau būtinai nueiti į tą vakarėlį ir už likusius nusipirkti saldinių. Teko ir man būti tame vakarėlyje su Maryte Petkevičaitė ir mačiau tą mergaitę linksmai dainuojant ir šokant, kuo ir aš džiaugiausi, kad galėjau vargšę mergaitę pralinksminėti nors vienam momentui...

Daug mačiau vargšų žmonių Lietuvoje, kuriems galėjau išsukti šypseną ant lūpų, bet užtai grįždamas į Ameriką laivu, pastebėjau kad jau visai nebeturiu pinigų ir jau rengiausi parduoti kai kurias dovanas, kurias vežiausi į Ameriką, bet geras žmogus Vitkus man paskolino keletą dolerių kelionei linksmai baigti...

Daug buvo ir tokių, kurie norėjo išnaudoti Amerikos lietuvį. Atsimenu Kancę, pas kurį man teko dirbti jauno-se dienose. Jis pasiūlė man darbą, padėti šieną piauti. Vos pusdienį išdirbau, nuvargau ir niekas nesisėka. Aš padejavau, kad dalgis negeras. Jis liepė pietų metu išsiplakti dalgį, o pats nuėjo gulti poilsio. Jaunas būdamas, neturėjau patyrimo, kaip išplakti dalgį, tai ir reikėjo man ilgo laiko iki išplakiau. Jis atsikėlęs rado mane dar plakant ir sako: "Man rodos kad tu per ilgai plaki tą dalgį, o jau metas eiti darban". — Aš jam sakau: "Tu miegojai, o aš turėjau dirbti tavo darbą, kuris tau priklausė padaryti. Tu turi duoti darbininkui gerą įrankį, su kuriuo jis galėtų dirbti. Tu manai, kad aš tik norėjau leisti laiką tinginiavimui, todėl ilgai plakiau? — Jis man atsakė, kad jam pačiam visai nereikia dirbti, kuomet jis gali pasisamdyti darbininkų, kurie jam viską padarys. Jis galįs kad ir šiandien nuvežti keletą maišų grūdų parduoti ir apsiuokėti darbininkui, už viso meto jo darbą... Prieš išvažiuodamas į Ameriką aš pas jį užstaciau savo siuvamą mašiną tik už 20 rublių, o man kainavo 65 rublius. Man dar trūko pinigų kelionei, tai gavau iš jo kaip paskolą. Amerikoje būdamas, aš jam parašiau laišką, kad jis grąžintų mašiną mano brolio vaikui, o aš prižadėjau jam atsiųsti 20 dol. Jis man į tai nieko neatsakė. Jis džiaugėsi, pigiai gavęs gerą daiktą, kurį jis galėjo gauti dvigubai daugiau jei būtų norėjęs parduoti. Aš užstaciau mašiną, nes tikėjausi grįžti...

Lankantis man Lietuvoje, jis drįso ateiti pas mane ir prašyti paskolinti jam 10 dol., kurie jam buvo reikalingi sėklinių pirkti. Norėjau jo užklausti: "kada tu man grąžinsi tą paskolą, kadangi aš neatvažiuavau čionai apsigyventi, tik aplankyti savo tėviškę... Tuo kart pamaniau, kad su ta 10 dol. galėjau pralinksminėti ne vieną vargšą... Būdamas Lietuvoje, vėliau sužinojau nuo kitų, kad Kancė jau nebėra toks turtingas, kaip jį palikau ir kad jis visiems skolingas. Jis bandęs verslį pramone, bet nesisekė ir todėl įlindęs į skolą. Man dejavo ir jo sesers mergaitės Adašiūnaitės, kad ir joms dėdė skolingas 500 litų. (Jo sesuo buvo išteklėjusi mūsų kaime už Mykolo Adašiūno, kurio, kaip minėjau, neberadau gyvo, tik likusias 4 dukteris, kurios palaiko savo ūkį ir apsidirba pačios)...

Atsimenu dar vieną juokingą įvykį su vienu Amerikos lietuviu Radviliškyje. Iš Šiaulių į Panevėžį tuo pačiu traukiniu važiuojo dar vienas Amerikos lietuvis, kuris buvęs svečiuose ir grįžęs gerokai įsilinksminęs. Jis daug kalbėjosi pats su savimi. Aš turėjau persėsti Radviliškyje į kitą traukinį, taip pat laukė ir tas ponas amerikietis to paties traukinio į Panevėžį. Jis kažin ko ieškojo po kišenes ir ištraukė sauja popierinių litų ir paleido ant vėjo. Iš karto niekas nepasibėjo, bet vienas vaikas surinkęs keletą ir, pamatęs kad tai pinigai, atbėgo prie jo ir sako: "Ponas pametei pinigus". Jis atsisukęs į vaiką pažiūrėjo ir sako jam: "Tai ne pinigai, vaikelį; "That is coupons". Taip jis ir paliko vaikams tuos pinigus. Vaikučiai labai stebėjosi, kad tas ponas nepažįsta pinigų... Aš tuokart jį užklausiau, kam jis taip elgėsi su pinigais, tai jis atsakė: "Tai ką gali veikti su ta krūva popierių, tegul vaikai pasidžiaugia"... Jis man pasisakė, kad Amerikoje ir nekėsdavo centų, jis tik doleriais skaičiuodavo...

(Bus daugiau)

Rytąj NAUJIENŲ vakaras Sokolų salėje.

Vaidinama komedija "Pirmas Skambutis"

S
I
A
U
R
U
O
J
U

T
A
K
E
L
I
U

Sovietai be Stalino

Anglas laikraštininkas Edward Crankshaw parašė knygą "Russia Without Stalin", kuri šiomis dienomis pasirodė Anglijoje ir Amerikoje. Sako, sunku ir negalima iš tikrųjų nuspėti, kokių kelių Sovietų Sąjungos gyvenimas eina ir eis, tačiau, esama vilčių, kad pasidarys žmoniškesnis, nes net Stalino teroro įpėdiniai, visos karvutės melžia diktato-

riškai negali stovėti vietoje, nes gyvenimas spiria. Crankshaw pabrėžia du dalykus: atoslūgi literatūroje ir jaunimo išdykumą. Atoslūgi pavaizduoja ištraukomis Sovietų rašytojų knygų ir raštų. Patį vardą, kaip žinoma, nukalė rašytojas Ilija Ehrenburg savo apysaka "Atoslūgis". Jį geriausiai pavaizduoja Sovietų rašytojų kartojamas posakis: "Savo nuodėmės partija užkorė rašytojams".

Sovietų jaunimas esąs apgailėtina komunistinio auklėjimo auka, nes jaunimas iš tikrųjų "sūnai palaidūnai". Šitame auklėjime veikė du dalykai: 1) nebuvo žmoniškų civilizuoto gyvenimo sąlygų, nes partija gyventojų gerovę paaukavo kurti stiprią pramonę; 2) protavimui užkarta partijos diktatūra slopino dvasinį ūgį ir išsivystymą.

PASITEISINIMAS

Policininkas klausia dar apsvaigusio automobilisto, tebesėdinčio už sudaužytos mašinos vairo:

— O kaip gi ši nelaimė atsitiko?

— Mano žmona užmigo, — pasiteisino vyrukas, rodydamas į užpakalinę sėdynę.

V. Garsinkitės "N-nose"

THE G-E VACUUM CLEANER
you never have to lift!

NOW AT A NEW

LOW PRICE

\$69⁹⁵

with
a complete
set of
attachments

1956 "Roll-Easy"
VACUUM
CLEANER

- Giant 12" wheels
- Powerful G-E motor
- Extra-large "Throw-Away" bag
- Quiet—no static
- Color-styled in turquoise and copper

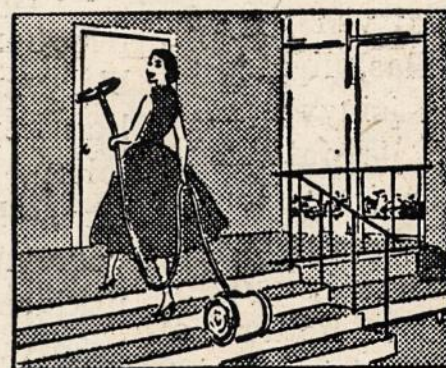
Come in for a

FREE

DEMONSTRATION!

EASY TERMS AVAILABLE!

ROLLS ANYWHERE
EASILY — EVEN UP
AND DOWN STAIRS!

1. Handy 2-in-1 rug and floor tool
2. Dusting tool
3. Upholstery tool
4. Crevice tool
5. Aluminum wands
6. Flexible hose

ILLINOIS FURNITURE
and RADIO CO.

1570 N. MILWAUKEE AVE.

HUMBOLDT 6-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ATSITIKIMAS

— Tu, Jonai, palauk manęs, — tarė man Kazys Petroniukas, — aš turiu užėti dar pas kunigą Giedriką.

— O ko tau ten? — paklausiau jo.

— Tai taip... noriu jam "Anykščių šilelį" užnešti.

— Gerai, palauksiu, — atsakiau aš, — tiktai, žiūrėk, neužtruk ir... klebono nesusitik!

— Gerai, gerai, — atsakė juokdamasis Kazys ir nuėjo į kleboniją.

Aš pasilikau laukti prie arklių. Neatmenu, ar tai buvo nedėlios diena, ar taip kokia šventė, tiktai atmenu, kad buvo graži vasaros diena ir gana vėlus laikas, ir mums su Kaziu Petroniuku skubinau reikėjo važiuoti į vieną sodžių, kur mus užprašė Onytė S. į vakaruškas. Aš tada jau baigiau gimnaziją ir buvau geriausias draugas Kaziuko Petroniuko, su kuriuo pasižinau iš pat mažų dienų ir kurį laikiau aukso vaikinui. Jis buvo paprastas sodžiaus bernelis, bet vis tik labai skyrėsi nuo kitų savo kaimynų. Pramokytas skaityti jis pats išmoko puikiai rašyti ir turėjo didžiausią prisirišimą prie knygučių ir laikraščių. Pasipažindamas gi su apšviestais žmonėmis, jis išsilavino ir igijo kitokės pažiūros į gyvenimą. Reik dar priminti, kad jis puikiai mokėjo platinėti Anių parapijos knygučių ir laikraščių, jei tiktai pats galėdavo jų iš toliau gauti. Dėl to nėra stebėtina, kad Petroniukas pristatinėdavo knygučių ir kai kuriems kunigams. Ne visiems, žinoma, tie Petroniuko darbai patiko. Bet aršiausias priešas jo darbų pasidarė Anių klebonas, ir dėl to aš, nors ir nieko ypatingo negalvodamas, panorėjau Petroniukui su juo nesusitikti.

Negalima sakyti, kad klebonas būtų buvęs baisus ar baurus žmogus. Kai kurie parapijonys pakalba, kad kartais klebonas moka ir išplėsti iš žmogaus, bet bendrai visi jį godoją ir klauso. Žilas, ligotas senelis, jau seniai išgyvenęs Aniuose, bet, kaip jis pats išsitarė, labai neužkenčias "litvomanų" ir "ateušių" (bedievių). Pirma klebonas matė, kad prasiokėliai kalba lietuviškai, šunbajoriai, bajorai ir apšviestnieji — lenkiškai, ir jam atrodė, kad taip ir turi būti. Bet ilgainiui klebonas pradėjo stebėti kai kurias atmainas: štai atsirado gimnazijos mokinių, kurie parvažiavę namon su visais kalbėjosi savo prigimtąja kalba ir gyrė tą kalbą, o paskui jų pėdomis pradėjo sekti ir kiti; ir ne tiktai bet su kuo šitie naujatiekiai nenorėjo kalbėti lenkiškai, bet dargi ir su pačiu klebonu, ir ne tiktai kalbėti, bet ir susieiti. Tokia permaininga klebono akyse pasidarė šventvagystė. Negana to: seniau visi daugiausia eidavo į seminariją, dabar gi klebonas pastebėjo, kad į seminariją ne labai kas nori eiti, bet keliau-

ja dar į aukštesnes mokyklas ar kur kitur. Paskui klebonas tiesiog persigando, susižinojęs, kad mokiniai skaito lietuviškas knygas ir dalinasi jas tarp savęs. Nestebėtina, kad jis pradėjo baisiai jų nekęsti, matydamas jose šaltinį negeistinių, jo nuomone, pasekmių. Ir klebonas pradėjo kovoti: prisakinėjo tėvams deginti knygučių, kurios žudo jų vaikus, plakti juos, varyti į seminariją, o kurie neklauso, tuos pristatyti prie arklo. Pasišaukęs kokią mažą mokinį ir jo motiną pasave, liepdavo kabėti su juo lenkiškai arba gudiškai, jei lenkiškai kokio žodžio nežino, tiktai ne lietuviškai. Motiną bučiavo klebonui rankas, dėkojo už patarimą, bet niekas negelbėjo. Klebonas prikabinėjo tėvams, tėvai pyko ant vaikų, vaikai ant kebono. Niekas iš mokinių nenorėjo su juo susitikti, o jei netyčia kada susitikdavo, tai tas susitikimas pasibaigdavo kuo norint ypatingu.

Taip šiuo kartu atsitiko ir su Kaziu Petroniuku, kuris buvo laikomas mokinių ir studentų bendru.

Nepraėjo ir pusvalandžio, kaip pamačiau Petroniuką grįžtantį nuo klebonijos. Aš nusistebėjau, pamatęs užkaičiusį ir raudoną jo veidą, o akis žibančias kaip žarijas.

— Bet tu, brolau, grįžti, kaip iš pirties arba po muštynių! — nusijuokiau aš. — Pasakyk kas nutiko?

— Paskui pasakysiu, — atrėmė užkimusiu balsu, žiūrėdamas į šalį Kazys, — važiuokim.

Atrišom arklių ir išvažiavom iš miestelio.

— Na, tai kas nutiko? — paklausiau Petroniuko, norėdamas greičiau sužinoti priežastį jo permainingos.

— Ar tu žinai ką? — tarė pagaliau atsigniždamas į mane Kazys. Mūsų klebonas tikras žandaras!

— Ee, — susipratau aš, — tai tu su klebonu pešeisi? Nu, nu, pasakyk, kaip ten atsitiko?

Kazys užsidegė išsiėmęs papirosą ir šitaip pradėjo sakyti:

— Einu, kad tu žinotum, aš į kleboniją, žiūriu — gonkoše klebonas sėdi. Priėjau, pakėliau kepurę ir norėjau keliauti toliau, bet jam, turbūt, nepatiko, kad rankos nepabučiavau. "Ar mišioms atnešei?" — užklausė. "Mišioms", — sakau. "Tai duok man!" — "Kad, sakau, aš noriu kunigui Giedrikui". — "Juk ir aš galiu atlaikyti mišias!" — tarė vėl klebonas. "Tai kas, sakau, man kunigas Giedrikas pažįstamas, ir taip aš turiu reikalą su juo pasikalbėti..." — "Mm, — numykė klebonas ir, atsikėlęs nuo kėdės, priėjo arčiau: — "O ką tu čia, sako, balvonai, neši už ančio?" — "Niekō, sakau, nenešu ir tamistos prašau, sakau, be reikalo nesirūpinti ir nesiplūsti, tai klebonui nepritinka". — "Parodyk, ką čia neši?" — suriko klebonas, nusitvėręs mane už čerkezo ir kišdamas už ančio ranką. Aš

supykęs net pastumėjau kunigą: "Ką čia, sakau, tamista landžioji, kaip koks raudonšūlis, man už ančio!" Kad tu žinotum, tik susitūrėjau neužvažiavęs jam per nosį, — taip buvau perpykęs.

— Na, o klebonas ką į tai? — užkaisiau Kazio.

— Klebonas visas pabalo ir pradėjo rėkti: "Von tu nuo mano akių! Kad čia tavęs daugiau nematyčiau! Tu man kleboniją nori užteršti, šėtone! Policijai apskysiu!" Ir daugiau dar rėkavo klebonas, bet aš kuo greičiausiai sprukau, — juk iš tikrųjų baisu užkrėsti kleboniją eilėmis vyskupo Baranausko...

— Tai tau reikėjo parodyti, kad ta knygutė parašyta vyskupo Baranausko, ir būtų nustojęs rėkauti.

— Tai, tokiems ar rodysi, ar ne — vis tiek lietuviško neken-

čia, — atsakė Kazys.

— Bet už tai lietuvišką duoną labai mėgsta!

— O, tai kas kita! — tarė Kazys, — prie lietuviškos duonos visi, įkai musės prie mėsos, limpa!

Taip bešnekėdami privažiavome ir sodžių, į kur mus buvo užprašiusi Onytė S.

— O ką! — tariu Kaziui, kada mes privažiavome Onytės kiemą, — atiduok tą knygutę Onytei pasiskaityti.

— Aš ir be tavo patarimo manau tai padaryti, — atsakė Kazys. — Klebonas galvoja, kad jei jis lenkiškai marmatuos, tad ir jo avinyčia, paskui jį bėgdama, bliaus lenkiškais balsais, bet apsirinka: skaitytojų rasiu ir be klebonijos — lai tiktai būna ką skaityti!

Tuo tarpu duryse pasirodė Onytė ir paprašė mus į vidų... 1901

MŪSŲ 10-JI METAI — TUKSTANČIAI PATENKINTŲ KLIENTŲ

EXPRESS GIFT PARCELS

Greičiausias patarnavimas į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus kraštus. Mes garantuojame, kad visi siuntiniai išsiunčiami 4 dienų bėgyje. Irodymas: Mes jums prisiunčiame pašto antspauduotą kvitą. Vaistus siunčiamus oro pašto pristato 8 dienų bėgyje. Visi siuntiniai garantuoti ir apdrausti. MUTAI APMOKAMI ČIA.

Taip pat dovanų siuntiniai be maitų į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją, Vengriją, Jugoslaviją. Žemais muitais siuntiniai į Čekoslovakiją. Reikalaukite mūsų kainoraščių.

Atdara nuo 9-6 val. kasdien, šeštadieniais 10-2.

GRAMERCY SHIPPING CO.

777 LEXINGTON AVE., NEW YORK 21, N. Y. (Tarpe 60 ir 61 gatvės). Telefonai: TE 8-5462 — TE 8-5463

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ

Didžiausioji firma Amerikos žemyne

J. Kamienski - Janique Trading Co.

Atidarė antrą ofisą Chicagoje

2551 W. 63rd Street, Chicago 29, Ill. Tel.: HE 4-2380

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill. Tel.: BR 8-6780

Visiška kiekvieno pasiūsto siuntinio garantija.

Svorio riba, siunčiant paprastu arba oro pašto, 22 svarai.

Pristatymo laikas — oro pašto — 2-3 savaitės;

paprastu pašto — 2-3 mėnesiai.

Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius visai nemokamai.

Ofisai atdari: kasdien nuo 12 iki 8 val. vak. siuntiniams į Rusiją.

Baltic Express Co.

200 WEST 72nd STREET, NEW YORK 23, N. Y. TRafalgar 7-6611.

GARANTUOJAMAS PRISTATYMAS
BE ATSKIRO ATLYGINIMO.

KALBAME LIETUVISKAI

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, iš anksto apmokėjus maitą.

**Mes ne prižadame,
bet darome**

Prašome įsitikinti. Parašykite, mes pasiūsim paruoštų siuntinių katalogus ir informacijas.

GLOBE TRAVEL SERVICE — LICENSE.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

DAILININKŲ BIULETENIS

Neseniai įsikūrusi Amerikos Lietuvių Dailininkų S-ga Chicagoje išleido pirmą biuletenio numerį už spalio mėn. Leidinys 22 psl., su viršeliais. Siunčiamas s-gos nariams ir kultūrinėms įstaigoms bei meno mėgėjams.

Biuletėny telpa daug informacinės medžiagos, ALDS-gos organizavimosi istorija, meno sekcijos darbai Liet. Kultūros kongrese ir t.t. Žemiau duodame kai kurių biuletenio straipsnių ištraukas.

Kodėl esamos dailininkų organizacijos turi turėti centrinę vadovybę?

Mūsų kūryba tremtyje turi būti skirta mūsų tautos išlaisvinimui. Todėl ji turi būti tautinė ir organizuota didžiausiam efektui ir tikslui atsiekti. Per kūrybą ir jos reprezentacinę propagandą mes turime laimėti svetimtaučių tarpe kuo daugiausiai draugų mūsų laisvės siekiams. Mūsų kūryba turi būti mūsų tautos kultūros efektingu veidrodžiu, kuriame tie mūsų siekiai, jėga ir troškimas atsispindėtų. Mes turime įrodyti savo krašto kultūros lygį, kad mes esame verti tos laisvės. Be susijungimo, mes to atsiekti negalime. Mūsų pavienių parodos yra tik lašas jūroje. Pavienių garbės troškimas ar iškilimas yra siauras takelis iš bendro kelio, kuriuo turėtume eiti.

Mes negalime išleisti jokių propagandinių meno leidinių, mūsų kelių grupių atstovai nesutelpa Kultūros Fonde, mes neturime dailininkų kartotekos ir dar enciklopedijai teikia apie mus klaidingas žinias eiliniai piliečiai ir t.t.

Todėl visi lietuviai dailininkai Amerikoje turi turėti bendrą savo vadovybę, bendriems ir esminiams meno reikalams tvarkyti.

Mes turime organizuotai ir vieningai išeiti iš parapinio veikimo ir asmeniškio samprotavimo ribų, iš nei etiškai nei intelektualistiškai nepateisinamos tarpusavio trinties į platesnę veikimo erdvę.

Šiandien kiekvieno kultūringo lietuvio yra šventa pareiga nesiskaldyti į siauro akiračio grupes ir nepaskęsti ambicijų-ambicijėlių gincuose, bet jungtis į vieningas ir aktyvias organizacijas kovai dėl mūsų tautos išlaisvinimo. Šis tikslas turėtų būti mums esminis, šventas ir dėl to, nors kartą, mes turime išsivadėti savo siaurų horizontų.

O tie, kurie liks už mūsų dailininkų sąjungų ribų, ignoruodami jų organizuotumą dėl bent kokių asmeninių priežasčių ir nebūdami jų nariais, neturės juridinės ir moralinės

teisės mus atstovauti, negalės naudotis bent kokiomis jų privilegijomis. Toji juridinė klauzulė turėtų iš anksto būti jiems aiški. Mūsų sąjunga nemano kėsintis į dailininkų apsisprendimo laisvę į kurią sąjungą įstoti (tai jų reikalas), tačiau, principu, moraliai turės teisę įvertinti ir išskirti organizuotą lietuvių dailininką ir disciplinuotą bendruomenės narį nuo mūsų šventų tikslų ignoruotojų.

Baigdamas savo pažiūras, šventai tikiu, kad galima išrinkti visų dailininkų Amerikoje bendrą vadovybę ir tą mūsų šventą norą visų prašau paremti. Z. Kolba, pirm.

Ar lietuvių dailės menas tremtyje turi būti daugiau tautinis ar skolinto formalizmo bizniui

Lietuviais galime išlikti svetimoje šalyje tik ugdydami savo tautinę, lietuvišką kultūrą. Mes turime skatinti ir propaguoti, kad lietuvių dailės kūryba tremtyje daugiau reikštų mūsų tautos buitį, charakterį, o mažiau skolinto formalizmo; tuomet ir tarptautinėje dirvoje bus greičiau atžymėti mūsų individualiniai bruožai, kaip tautinis stilius.

Kaip gaila, kad mūsų gabus kūrėjas tautiniame mene ir buvęs pedagogas, ką tik perplaukęs Atlantą, metė savo krašto kuriamą stilių, paliko savo paruoštą jaunąją dailininkų kartą "gyvenimo stotyje" ir su pasididžiavimu sėdo į "greitąjį traukinį" bei nudūmė į New York'o pigų bulvarą.

Dailininkų suvienijimas

Valdyba yra išsiuntusi raštą New Yorko LDS-gai su pasiūlymu tas dvi sąjungas sujungti po viena bendra vadovybe. Gautas atsakymas, kad š.m. spalio mėn. bus minėtos sąjungos susirinkimas ir tas klausimas bus sprendžiamas. Tuo tarpu yra pareikštas nuoširdus noras bendradarbiauti.

Valdyba yra taip pat išsiuntusi raštą LD Instituto pirminkui Kanadoje ir buvo gautas nuoširdus pasveikinimas valdybai ir nariams.

Kitame rašte valdyba pasiūlė sušaukti bendrą posėdį, santykiams aptarti ir bendro veikimo gairėms nustatyti. Kantariai lauksime ir visa širdimi sieksime garbingo sugyvenimo su visais kolegomis.

Darbas

Sąjungos tikslas — profesinis tikslas. Todėl mums yra labai svarbu, kad kiekvienas sąjungos narys turėtų pakenčiamą pragyvenimo šaltinį ir kad kuo daugiausia turėtų laiko kūrybai. Todėl visų mūsų yra šventa pareiga padėti savo ko-

legoms rasti tinkamesnį dailininkui darbą, jei iš mūsų tarpo kas nepakelia turimą darbą arba visai neturi. O tokių savo tarpe turime, kurie vargsta fabrikuose ar ieško tinkamesnio darbo. Valdyba prašo kiekvieną narį tą mūsų opų klausimą turėti galvoje ir kada tik ar kur tik sužino, ar gali rekomenduoti tinkamą darbą dailininkui, skubiai pranešti valdybai. Ji tuoj praneš tiems nariams, kurie prašo ir laukia jūsų paramos.

Reprezentacinė paroda

22-8-56 met. yra s-gos vardu paduotas pasiūlymas JAV LB Centro Valdybai suruošti visų dailininkų pirmąją reprezentacinę meno parodą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo metu — 1957 m. New Yorke.

Į minėtą parodą dalyvauti būtų kviečiami Amerikos Lietuvių Dailininkų S-gos nariai, New Yorko Lietuvių Dailininkų S-gos nariai, Lietuvių Dailės Instituto nariai ir pavieniai dailininkai, nepriklausą prie minėtų s-gų ir išsiblaškę po pasaulį.

Tuo pačiu laiku galėtų būti atrinkti meno kūriniai reprezentacinei kilnojama parodai po Amerikos miestus.

JAV LB-nės Centro Valdybos pirm. St. Barzdukas šį sumanymą rekomendavo įgyvendinti PL B-nės Seimo Organizacinio Komiteto pirm. prel. J. Balkūnui sekančiais žodžiais: "Visuotinė dailės paroda ištikrųjų yra svarbus kultūrinis lietuvių gyvenimo įvykis, galintis ne tik PL B-nės seimo veikimą pakelti, bet gražiai ir lietuvius reprezentuoti.

Labai simpatingas ir visiems priimtinas šios parodos bruo-

žas būtų jos visuotinumas (jorje dalyvauti būtų kviečiami visi organizuoti ir neorganizuoti mūsų dailininkai), tad nebesusidarytų kliūčių ją remti ir JAV LB Kultūros Fondui".

Sąjungos įstatatai

ALDS-gos įstatams paruošti yra valdybos skirta komisija: vicepirm. Br. Murinas, kol. M. Šileikis ir kol. J. Pilipauskas. Darbas yra rimtas ir atsakomyingas, todėl komisija labai kruopščiai parinko medžiagą ir turi paruošusi s-gos įstatų projektą. Yra laukiama kol paaškęs New Yorko LD S-gos sprendimas dėl šių dviejų sąjungų susijungimo. Tada galutinai paaškęs ir įstatų reikalas ir s-gos narių pasų spausdinimas.

PAUTIENIUS — LOS ANGELES, RŪKŠTELĖ — CHICAGOJE

Los Angeles, Calif. lietuviai šį mėnesį surengė čikagiečiui dail. Juozui Pautieniui parodą. Parodos reikalais rūpinasi dailininkas Antanas Rūkštelė.

Š.m. gruodžio mėn. losangelietis dail. A. Rūkštelė debiutuos Lietuvių Auditorijoje Chicagoje. A. Rūkštelė yra produktingas tapytojas. Vietos lietuviai turės progą susipažinti su jo kūryba. Abu dailininkai yra Am. Lietuvių Dailininkų Sąjungos nariai.

LOUIS SULLIVAN

Chicagos Meno Institute dabar yra surengta didelė architektui Louis Sullivan paroda. Louis Sullivan buvo išgarsėjęs architektas, didelis planuotojas, davęs daug naujų dalykų architektūroje. Šią parodą verta pamatyti.

• Padėkime artimiesiems Lietuvoje ir Sibire

Laikas susirūpinti, kad mūsų artimieji turėtų sotų kalėdinį stalą ir tinkamą aprangą. Pasinaudokite mūsų lietuvišku, sąžiningu ir pigiu patarnavimu, užsakydami maistą, vaistus, avalynę ir angliškas medžiagas, ir pasiųsdami savo supakuotus siuntinius iki 19 svarų neto. Išsirenkė patinkamus siuntinius kartu su adresais ir money orderiais pasiųskite mums, ir Jūs šie su dėkingumu minės Jus. (I Azijos Sibirą \$1.40 daugiau). Garantuojame 100%.

No. 8 20 sv. cukraus	\$13.34	No. 36 2 sv. kumpio	\$31.95	No. 38 20 sv. ryžių	\$18.17
No. 9 20 svarų K. Tauku	\$23.00	2sv. Salami dešros		No. 40 15 sv. bec. lašinių	\$26.00
No. 22 2 sv. gr. pupelių kavos	\$29.61	2 sv. bec. lašinių		5 sv. Salami dešros	
1 sv. 2 ozs. šokolado		2 sv. 3 ozs. K. Tauku		No. 30 20 sv. 1 rūš. K. miltų	\$14.66
2 sv. sviesto		1 sv. pupelių kavos		No. 31 5 sv. 1 rūš. K. miltų	\$18.11
4 sv. 7 ozs. ryžių		2 sv. sviesto		5 sv. cukraus	
2 sv. 3 ozs. bec. lašinių		1 sv. cukraus		5 sv. ryžių	
4 sv. 7 ozs. K. Tauku		1 sv. pieno miltelių		4 sv. 7 ozs. K. Tauku	
1 sv. 2 ozs. muilo		1 sv. šokolado			
1 sv. arbatos		14 ozs. kokavos			
1 sv. 2 ozs. Sk. muilo		15 ozs. razinkų			
		200 cigarečių			
		Chesterfield			

DIRBAME KASDIEN NUO 9-6 VAL.

PATRIA GIFT PARCEL COMPANY

3741 WEST 26th STREET, CHICAGO 23, ILL. Tel.: CR 7-2126

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

106 W. 7th Ave., Gary, Indiana. Tel. TU 5-9435

Istaiga atdara kasdien nuo 11:00 iki 7:00 p. m.

2130 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. FR 6-0433

Istaiga atdara kasdien nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 8:30 p. m.

Foreign Parcel Service — T. Jedrzejak & Co.

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu ir pristatymas garantuojamas. REIKALAUKITE KATALOGŲ.

Kiekvienas siunčiamas paketas yra pilnai apdraustas. Svoris ribojamas iki 22 svarų paprastu paštu arba oro paštu. Pristatymo laikas oro paštu — 2-3 savaitės. Paprastu paštu — 2-3 mėn.

Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius absoliutiškai be jokių primokėjimų. GALIMA SIŪSTI IR PAŠTU.

Nereikia tartis dėl atvykimo. SEKMADIENIAIS Uždaryta

1919 m. bolševikmetis Zarasų krašte

(Atsiminimų nuotrupos)

Gudelių kaimas ir jo gyventojai

Prie vieškelio Zarasai-Dusetos, Zarasų apskr., yra Gudelių kaimas. Iš Gudelių kaimo iki Zarasų ir iki Dusetų bažnytkaimio toks pat nuotolis — 15 km. Iš viso šiame kaime gyveno 19 šeimų. Kaimas išsidėstęs labai gražioje ir romantiškoje vietovėje. Prie pat kaimo laukų prieina net trys ežerai: Izita, Izitėlis ir Kumpolis. Už poros kilometrų — didesni ežerai: Avilys ir Auslas.

Kaimuose, kurie ribojosi su Gudelių kaimo laukais (Surgėtai, Sadovka, Eglytė, Viliušiskės, Juškėnai, Gugiškės, Žandariškės, Barovka, Novy Zamok ir Izitos dvaras) gyveno aplenkę lietuviai, ir daugumoje sentikių tikybos (starovierai) rusai. Sulenkėje lietuviai kalbėjosi tarpusavy lenkiškai, o rusai — rusiškai.

Iš minėtų kaimų tik viena ūkininko Šakalio, gyv. Juškėnų kaime, šeima savo tarpe kalbėjo lietuviškai. Tuo tarpu Gudelių kaime tik Eitminavičiaus šeima kalbėjosi lenkiškai, bet kad šio kaimo žmonės būtų buvę geri lietuviai patriotai, arba kovoje už lietuviybę, negalima pasakyti. Nors jie tarp savęs kalbėjosi lietuviškai, bet meldavosi lenkiškai. Iš visų kaimo gyventojų tik tai dviejose šeimose poteriai buvo kalbami lietuviškai. Mat, čia turėjo didelės įtakos sulenkėję arba lenkai kunigai, kurie, ypač kalėdojimo metu, aiškinavo ne tik vaikams, bet ir suaugusiems, kad gerasis Dievulis puikiai suprantas ir negražią muzikišką kalbą, bet, esą, jam daug maloniau, jeigu meldžiamasi į Jį lenkiškai. Iš kur jie tai žinojo, niekam neatėjo nė į galvą paklausti. Jeigu jau kunigėlis sako, tai taip ir turi būti... Juk tuo laiku kunigas buvo didžiausias autoritetas.

Vaikučiai, kurie kunigėliui sukalbėdavo poteries lenkiškai, gaudavo daugiau ir gražesniuose popierėliuose saldaičių, gi kurie lietuviškai — saldainių visai negaudavo, o jei ir gaudavo, tai nedaugiau kaip vieną, ir tą negražiam popierėlyje įsuktą. Savaimė aišku, kad tai skatindavo vaikus mokytis lenkiškų poterių. Tėvai, kurie patys jų nemokėjo, samdydavo davatkaujančią Leokadiją Mazūraitę išmokyti jų vaikus lenkiškų poterių ir katekizmo.

Augantis jaunimas taip pat nesidomėjo jokiomis lietuviškomis problemomis. Vakarų kose bei gegužinėse šokdavo įvairius rusiškus "lancajedus", "kazaciokus", lenkiškas "mazurkas", "krakoviakus". Dainuodavo rusiškas dainas: "Volga, Volga", "Po dikim stepiam zabaikalja" arba užtraukdavo lenkišką — "Cztery mili za Warszawą". Iš lietuviškų dainų tik vieną: "Žyds žydelku

už padalkų" mokėjo, ir tą dainuodavo tik tėvams negirdint.

Iš visų kaimo gyventojų vos trys ūkininkai mokėjo rusiškai pasirašyti. Pradžios mokyklą buvo baigęs ir mokėjo rusiškai ir lenkiškai skaityti bei rašyti "šlėkta" Boleslovas Eitminavičius. Paskaityt iš lenkiškų maldaknygių mokėjo ir kiti. Vaikų į jokias mokyklas neleisdavo. Užtekėdavo, kad jie išmokdavo lenkišką maldaknygę paskaityti.

Niekas šio kaimo gyventojų neatsiminė, kad bent vienas jų už politinius įsitikinimus būtų patyręs iš caristinės Rusijos okupantų kokią nuoskaudą.

Vokiečių okupacija

1914 m. vokiečių okupacijos laikais gyvenimas Gudelių kaime politinė prasme nepasikeitė. Kaimo seniūnu buvo paskirtas Eitminavičius. Jis pats kalbėjo lenkiškai ir visus susirinkimus vedavo lenkų kalba. Įvairius karo komendantų įsakymus bei parėdymus iškabinavo irgi lenkų kalba spausdintus. Niekam nebuvo nė į galvą atėję, kad lietuviams turėtų būti lietuviškai spausdinti įsakymai arba susirinkimai vedami lietuvių kalba.

Šiaip visi tarp savęs kalbėjo lietuviškai, bet jeigu į didelį jų būrį įsimašydavo bent vienas lenkiškai ar rusiškai kalbą žmogus, tai ir jie kalbėdavo tąja kalba. Būtų ir vokiškai su vokiečiais kalbėję, de ja, tos kalbos nemokėjo. Taigi ir vokiečiams valdant nė vienas kaimo gyventojas už politinius ar kitokius nusikaltimus nebuvo persekiotas, nė baustas.

1919 m. bolševikmetis

1918 m. vokiečiams pasitraukus į "Vaterlandą" Gudelių kaimas ir visa apylinkė buvo palikusi be jokios valdžios. Tačiau šio kaimo gyventojams jokios valdžios kaip ir nereikėjo. Jų tarpusavius nesusiėmė. Jų tarpusavius nesusiėmė. Jų tarpusavius nesusiėmė.

1919 m. pradžioje pradėjo į kaimą lankytis lietuviškai kalbą komunistas. Kas jis toks buvo, niekas nežinojo. Jis visada atveždavo didelius pūdus komunistinės lietuvių kalba spausdintos literatūros. Pas Aleksandrą Juškėną kas antrą savaitę sušaukdavo visus kaimo gyventojus ir jiems pasakydavo prakalbą. Prakalbose aiškindavo, kad komunistai pasaulyje padarysį rojų. Ragindavo visus dėtis prie komunistinės valdžios ir kovoti su "kulokais" (tuo laiku žodis buožė dar nebuvo vartojamas) bei kitokiais liaudies priešais. Kaimo gyventojai ramiausiai išklaudydavo jo prakalbą. Nei joms priešindavosi, nei pritarė. Kartais, išklausę prakalbą,

(Tęsinys 7-me pusl.)

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
— SATURDAY, NOVEMBER 10, 1956PRADĖK TAUPYTI ŠLANDIEN, -
TURĖSI RYTOJ!TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248
(1 vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

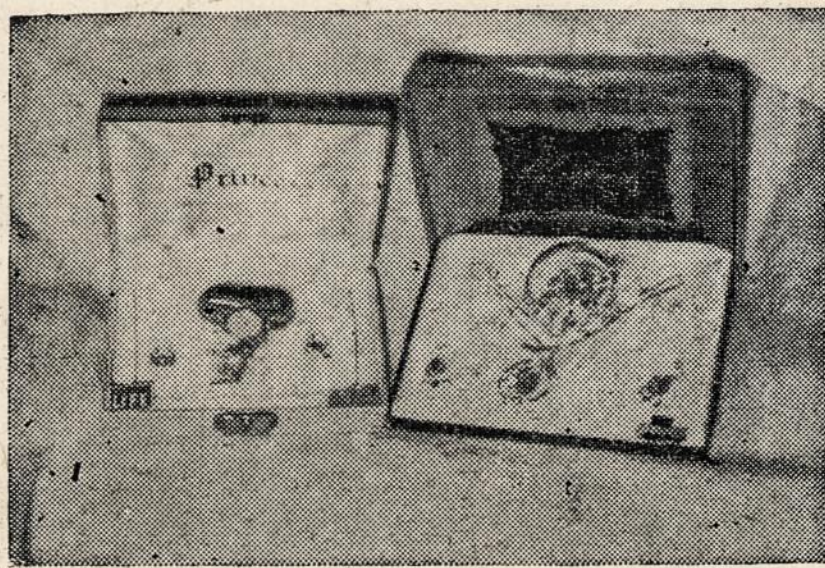
Pirmad., Antradi., Penktadi. ir Šeštadieni 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadi. 9:00 ryte iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.Ar ieškote saugios vietos savo sunkiai
sutaupytiems pinigams?

... Ta vieta yra ST. ANTHONY B-VĖ!

Ar ieškote daugiau uždarbio?

... Ta vieta yra ST. ANTHONY B-VĖ!

VELTUI DOVANOS sąskaitų savininkams

... Auksinis rankinis laikrodėlis įdėjusiems \$5,000

... Kaklo papuošalai su auskarais įdėjusiems \$1,000

Sąskaitos federaliniai apdraustos iki \$10,000.00.

PRADĖKITE SĄSKAITĄ ŠLANDIEN PAS MUS

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

Telefonai: TOWNhall 3-8131 ir BISHOP 2-1397

Šeštadieniais atdara iki 1:00 — pirmadieniais iki 8:00 val. vak.

JUOZAS GRIBAUŠKAS, Vedėjas.

NELAUKITE -
RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntRAL 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMASDabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemai.Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-
rinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

(Tęsiys iš 6-to pusl.)

bos, pakalbėdavo, kad iš gretimo Izitos dvaro savininko Bli-novo reikėtų atkirsti žemės ga-balą ir pridėti kaimo mažaze-miams, bet rytojaus dieną tas kalbas ir vėl pamiršdavo.

Tų pačių metų ankstyvą pa-vasarį lietuviai, spausdami bolševikus, pasiekė Zarasų apskrities Dusetų ir Antalieptės bažnytkaimius. Bolševikai su-laikė lietuvių spaudimą ir ap-sikasė gynimuisi ties Naujaso-džių kaimu ir Viencavų dvaru. Kadangi nuo Gudelių kaimo iki artimiausios fronto linijos dar buvo apie 6-7 kilometrai, be to dar, ir už Krakinės miš-ko bei pelkių, tai kaimo gy-ventojai to fronto kovų tiesio-giniai nebuvo paliesti.

Daugiausia kaimo gyvento-jai nukentėdavo nuo plėšikau-jančių raudonarmiečių, bet ra-do priemonių ir nuo jų apsi-saugot: maistą ir gyvulius pra-dėjo slėpti. Mat, alkana raudo-noji armija dažniausiai atim-davo maistą ir gyvulius.

Nors buvo labai sunku gy-venti, bet bado taip pat nesi-jautė. Rudenį apsėjo laukus žiemkenčiais. Pavasariui atė-jus, taip pat iš visų kampelių suslėptus javus susieškoje, ap-sėjo laukus. Pradėjus daug ko trūkti, išmoko patys pasiga-minti. Pavyzdžiui, negaudavo žibalo — balanomis žibinda-vos; nebuvo degtukų — prie-žadoje žarijas laikydavo; pyp-koriai skiltuvą ir kempinę ki-šenėj nešiodavos; neturėjo ba-tų — pradėjo medines klum-pes ar vyžas nešioti. Sunkiau-siai buvo gauti druskos, bet už maistą ir tos šiaip taip sukom-binuodavo.

Balandžio mėnesio pabaigoj atvyko į kaimą vėl tas pats as-muo ir, sušaukęs gyventojus, pasakė kalbą. Po kalbos ragino gyventojus duoti jam klausi-mus. Keli drąsesni užklausė: Kieno parėdymu raudonar-miečiai plėšikauja? Kas yra vadinamieji "bielogvardecai"? Kodėl vykstantieji į frontą ar grįžta iš fronto raudonarmie-čiai šaudo kapinėse į kryžius ir paminklus? Ar tiesa, kad bolševikai šaudo visai nekal-tus žmones?

Kalbėtojas paaiškino, kad kulokai ir įvairūs proletariato priešai išslapstė visą maistą, todėl Rusijoje susidarė jo trū-kumas. Pašalinus maisto trū-kumus, išnyksias ir plėšikavi-mas.

Kas yra "bielogvardecai" jis neturįs jokių žinių. Spaudoj rašoma, kad ten kariaujanti pabėgusi nuo bausmės rusų buržuazija, lenkų dvarininkai, o gal net ir užsilikusios vokie-čių armijos. Jo manymu, ofi-cialioji kalba ten turėtų būti rusiška arba lenkiška, o gal net ir vokiška. Bendrai, lietuviai privalėtų dėtis prie tų, kurie žada Lietuvai laisvę ir nepri-klausomybę. Visoms tautoms laisvą apsisprendimą žada bol-ševikai, tai prie jų reikėtų ir dėtis. Bolševikai šaudė tuos

žmones, kurie priešinosi. Dau-giau tokių šaudymų nebebūsią.

Dėl kryžių ir paminklų šau-dymo kapinėse, žadėjo kitą kartą paaiškinti, bet jau šis asmuo su prakalbomis neatsi-lankė.

Gyventojai buvo visiškai įsi-tikinę, kad bolševikai nekaltų žmonių nebešaudys. Bet jie klydo, kaip kad ir mes čia, tremty atsidūrę, klydome. Juk ir mes tikėjome, kad bolševi-kai nekaltų žmonių nešaudė ir be jokio šūvio pasidavėme jų "globai". Bet dabar jau ant savo kailio patyrėme, kad Mas-kvoje atsiradusi baisioji bėsti-ja nuo atsiradimo dienos mi-to, mintą ir mis nekaltų žmo-nių krauju ir prakaitu.

Komunistų prakalbininkas

Apie asmenį, sakiusį Gude-lių kaime prakalbas, daugiau niekas nieko nežinojo. 1920 m. kažkas yra matęs jį Lietuvos kario uniformoj. Dabar leiski-me jam pačiam pasipasakoti: "Tėvelis buvo caristinės Ru-sijos valdininkas. Gyvenome

(Tęsinys 8-am pusl.)

Mes mokame Aukštą Dividendą

MIDLAND

Savings and Loan Association

PER 40 METU VISU LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

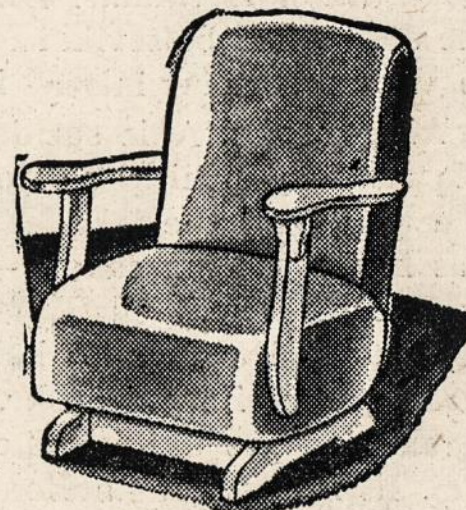
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

KĖDĖS NUO \$29.10 IR BRANGESNĖS

Kėdės tinkamos
Kalėdų dovanoms

Didžiausias pasirinkimas
IVAIRIŲ BALDŲ

Duodame prekes išmokėjimams
—Lietuvių valdoma įstaiga.

FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS, Sav.
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY
2310 WEST ROOSEVELT ROAD Telefonas: SEeley 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

DABAR JAU METAS
PAGALVOTI APIE

JUSŲ SANTAUPU SAUGUMA

Žemiau išvardintieji dalykai padaro STANDARD
FEDERAL stipriausia ir labiausiai pasižymėjusia
Chicagos taupymo bendrove:

- 1 Virš 44 milijonai dolerių investuota į Government Bonds ir veteranų morgičius, dalimi garantuotus U. S. valdžios įstaigos.
- 2 Turtas virš \$58,000,000.00
Atsargos Fondas virš \$ 5,000,000.00
3. Nuo 1909 metų visada išmokėjome pagal pareikalavimą.
- 4 Federal Savings and Loan Insurance Corporation bei Federal Home Loan Bank sistemos narys,
- 5 Sumažink rūpesčius. Taupyk saugiai. Visuose skyriuose mes mokame vienodą dividendą.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų, įskaitant šeštadienius.
Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 valandos vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaro.

CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOV'T.

JUSTIN MACKIEWICH, Prezidentas

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141

(Tėsinys iš 7-to pusl.)

Petrograde. Prasidėjus Rusijoje revoliucijai ir badui, atsidūrėme Vilniaus krašte. Aš buvau dar jaunas vaikinys ir vos 4 klases gimnazijos baigęs. Jautėmės lietuviais ir šeimoje tik lietuviškai kalbėjome.

"Vilniaus krašte pradėjo mane kalbinti lenkas Wielkhoriski prisidėti prie lenkų. Tėvelis griežtai pasipriešino. Aš ir mano vyresnioji sesutė pradėjome dirbti bolševikams. Dirbome dėl to, kad bolševikai žadėjo visoms tautoms laisvę ir nepriklausomybę. Apie susidariusią lietuvių armiją ar jos vyriausybę turėjome labai miglotas žinias. Geriau sakant — nieko nežinojome.

"Būdamas Didžiasalio kaime (Salako v., Zarasų apskr.) apsinakvojau pas ūkininką Labucką. Jis man parodė nežinau iš kur gautą lietuvių kalbą atsišaukimą, kuriame buvo raginami jaunuoliai stoti į lietuvių armiją ir kovoti už jos laisvę ir nepriklausomybę. Tik tada supratau, kad aš dirbau prieš savo tautos interesus. Tėvelių palaimintas, laimingai perėjau bolševikų frontą ir atsiradau 1-jo pėst. pulko štabe. Čia buvau atpažintas kaip buvęs bolševikėlis ir vos išvengiau sušaudymo.

"Rodos neklystu sakydamas, kad karininko Jackaus patarimas įstojau savanoriu į Lietuvos kariuomenės 2-ji pėst. pulką. Mūšiuose su lenkais ties Giedraičiais buvau sužeistas. Kariuomenė užsitarnavau viršilos laipsnį. Galėjau būti ir karininku, bet manęs ši profesija neviliojo. Nepriklausomybės laikais dirbau susisiekimo ministerijoje. Bolševikams Lietuvą okupavus pasitraukiau iš Lietuvos ir dabar gyvenu Chicagoje.

"Sesutė visą Nepriklausomybės laiką Lietuvoje mokytoja. Dabartinis jos likimas man nėra žinomas.

"Su manim bolševikams talkininkavo man pažįstamų 14 lietuvių. Iš jų tik vienas Ragėnas persimetė komunistinėmis idėjomis ir su raudonąja armija pasitraukė į Rusiją. Jo likimas man nežinomas. Kiti gi persiorientavo ir vėliau buvo aktyvūs Lietuvos atstatymo pionieriai. Pora net aukštą karininkų laipsnį užsitarnavo. Dar ir dabar pagalvoju, kad jeigu aš tuo laiku būčiau buvęs sušaudytas, būtų buvusi nedovanotina klaida".

Taip baigė pasakojimą dabar Chicagoje gyvenęs buvęs "komunistas". Gaila, pavardės skelbti nesutiko. Šį asmenį pažinojau Lietuvos nepriklausomybės laikais. Buvo taurus lietuvis. Toks jis ir dabar yra.

Bolševikai šaudo žmones

Gegužės mėnesio pradžia. Pats vidurdienis. Šilta ir rami diena. Ūkininkai triūsia laukuose ir daržuose. kažkas pasakoja, kad į Nadūnų kaimą ir Mukulių dvarą atvyko ir apsisėjo nauji raudonarmiečių daliniai. Vėl kažkas surinka, kad nuo Dumbrovkos ir Juškė-

nų kaimų Gudelių kaimo kryptimi artinasi voromis išsidėję raudonarmiečiai. Bet kadangi būdavo ir anksčiau tokių reiškinų, tai niekas nekreipė jokių dėmesio.

Tuo pačiu laiku pasigirsta kelios šūvių salvės. Sužvanga bakūzių langai. Krinta nušautos vaismedžių šakelės. Raižo kulkos medinių trobelių sienas. Jaunimas daržais, kloniais ir beržynais pasileidžia bėgti vakarų kryptimi, miško link. Kaime pasilikę seniai, moterys ir vaikai sugula ant žemės.

Šaudymas sustoja. Kaimą užplūsta apdriskę įvairiais civiliais ir įvairiomis kariškomis uniformomis apsirengę raudonarmiečiai. Surinkę visus kaimo vyrus ir paauglius vaikus suvaro į ūkininko Eitminavičiaus, o moteris ir vaikus į kitų ūkininkų kiemus. Prie suvartųjų pastato stiprias ginkluotas sargybas.

Raudonarmiečiai pradeda plėšikauti ir suplėštą turtą nešti į vežimus. Kaimo gatvę vaikšto geltonplaukis, dar jauno amžiaus, dalinio komandierius. Su juo drauge mažas juodais ant kepurės suvirtusiais plaukais, didele vanagiška nosimi politrukas.

Ir vėl kaime pasigirsta keblolika šūvių, po kurių už beržynėlio pasigirsta skardus balsas, prašas Dievo pagalbos. Girdisi: "Mama, gelbėk, gelbėk!" Iš vieno kiemo pro sar-

(Tėsinys 9-tam psl.)

—St. Tamulaičio naujas adresas ir telefonas: 913 W. Culbertson St., Chicago 8, Ill.; telef.: SEeley 8-1412 (skamb. 3:40 val. popiet—10:45 val. vak.).

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-čias augstas, durs po kairę, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs.
Čikagos universiteta.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

Balys Radio & Television
Parduodame ir taisome radio ir televizijos aparatus.
Elektros reikmenys — dovanos — plokštelės — atvirukai — filmai.
2646 WEST 71st STREET
PROspect 8-5374

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: aksdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikslai antradieniais ir penktadieniais.
Treč. ir sekm. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradienį nuo 1-5, Treč. ir Šeštadienį tikslai susitarus.

nu kaimų Gudelių kaimo kryptimi artinasi voromis išsidėję raudonarmiečiai. Bet kadangi būdavo ir anksčiau tokių reiškinų, tai niekas nekreipė jokių dėmesio.

Tuo pačiu laiku pasigirsta kelios šūvių salvės. Sužvanga bakūzių langai. Krinta nušautos vaismedžių šakelės. Raižo kulkos medinių trobelių sienas. Jaunimas daržais, kloniais ir beržynais pasileidžia bėgti vakarų kryptimi, miško link. Kaime pasilikę seniai, moterys ir vaikai sugula ant žemės.

Šaudymas sustoja. Kaimą užplūsta apdriskę įvairiais civiliais ir įvairiomis kariškomis uniformomis apsirengę raudonarmiečiai. Surinkę visus kaimo vyrus ir paauglius vaikus suvaro į ūkininko Eitminavičiaus, o moteris ir vaikus į kitų ūkininkų kiemus. Prie suvartųjų pastato stiprias ginkluotas sargybas.

Raudonarmiečiai pradeda plėšikauti ir suplėštą turtą nešti į vežimus. Kaimo gatvę vaikšto geltonplaukis, dar jauno amžiaus, dalinio komandierius. Su juo drauge mažas juodais ant kepurės suvirtusiais plaukais, didele vanagiška nosimi politrukas.

Ir vėl kaime pasigirsta keblolika šūvių, po kurių už beržynėlio pasigirsta skardus balsas, prašas Dievo pagalbos. Girdisi: "Mama, gelbėk, gelbėk!" Iš vieno kiemo pro sar-

(Tėsinys 9-tam psl.)

—St. Tamulaičio naujas adresas ir telefonas: 913 W. Culbertson St., Chicago 8, Ill.; telef.: SEeley 8-1412 (skamb. 3:40 val. popiet—10:45 val. vak.).

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-čias augstas, durs po kairę, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs.
Čikagos universiteta.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

Balys Radio & Television
Parduodame ir taisome radio ir televizijos aparatus.
Elektros reikmenys — dovanos — plokštelės — atvirukai — filmai.
2646 WEST 71st STREET
PROspect 8-5374

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: aksdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikslai antradieniais ir penktadieniais.
Treč. ir sekm. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradienį nuo 1-5, Treč. ir Šeštadienį tikslai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Treč. dienį pagal sutarti

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2-4 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 2-7 val. p. p.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511
Ofiso telef.: YARds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Treč. dieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvio Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7-9 vakaro
Treč. ir sekm. uždaryta
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus treč. dienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro
Treč. dieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepiu, šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRIVAK
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakara: pirmad. antradienį ketvirtadienį 6-8:30 Treč. dieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Naktį skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien. Išskyrus treč. dienius
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val po pietų

Telef. ofiso: PROspect 6-2240
Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5700 SO. WOOD STREET
(Prieš Southtown ligoninę)
PRIEMIMO VALANDOS:
2-4 kasdien ir 6-8 pirmad. ir penkt. Šeštadienį 2-4 val. po pietų.
Treč. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE O'BRIEN
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTU GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Treč. dieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser. Subat. ir Nedel. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS
8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 10, 1956

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezid.: LAFayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šešt. 2-6 val. popiet. Išskyrus šeštad.

DR. VYT. TAURAS
TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St. (antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradienį, treč. ir penkt. 6-9 v. v. ir šeštad. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVE.
Rezid. telef.: PROspect 6-8484
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Treč. ir sekm. uždaryta

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIUTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet, treč. dienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų
Sekmadieniais uždaryta

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak., treč. ir sekm. pagal susitarimą.
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namu tel.: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YARds 7-7381
Priima: Vakara: nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekm. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artifičialę aki pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Tikrinu klausą ir pagelbėju neprigirdintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arbat, aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai darom su elektra, parodant mažiausias klaidas. Speciali atyda krepšiams ir mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Treč. dienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373.

gybinius prasiveržia moteris ir balsu šaukdama "mano sūnelis, mano sūnelis", pasileidžia per daržus bėgti. Sargybiniai bėgančios kryptimi paleidžia keletą šūvių. Šūviai nekliudo. Už daržinės sulaiko ją kiti du raudonarmiečiai. Ji plėšosi, draskosi ir veržiasi pagalbos šaukiančio sūnaus kryptimi. Raudonarmiečiai paėmę už abiejų rankų jėga atitempia prie stovinčio ant kelio komandieriaus ir politruko. Moteris klaupiasi, bučiuoja jų batus ir prašo leisti ją pas sužeistą ir pagalbos šaukiantį jos sūnų. Komandierius traukiasi nuo jos. Politrukas surinka, kad ji nerėktų arba jis ją nušausiąs. Moteris keliai, atsiremia medžio ir plėsdama nuo krūtinės drabužius, nesavu balsu, skausmo perkreiptu veidu rėkia: "Tu, prakeiktas sutvėrime, nušovei vienintelį mano sūnų, šauk ir mane! Šauk! Greičiau šauk!" Politrukas išsiima pistoletą, įleidžia šovinį į vamzdį. Šalia stovįs komandierius susiraukia ir sako: — "Nestoit maratsia" (neapsimoka terliotis). Politrukas iškia pistoletą į makštį. Isako raudonarmiečiams už rankų ir kojų priirti prie tvoros.

Sužeistojo jaunuolio balsas darosi dar skardesnis ir grau-desnis. Priiršta prie tvoros motina, girdėdama sūnaus balsą, dar kurį laiką verkia, vėliau nustoja sąmonės.

Sužeistojo šauksmas buvo girdimas apie porą valandų. Vakarop raudonarmiečiai susikraustę į vežimus suplėštąjį turtą, įsakė kaimo gyventojams per 7 dienas nė vienam iš kaimo ribų nepasišalinti. Nušautuosius leido iš vietos paimti tik po trijų dienų. Drauge su savim paėmė keletą pauglių vaikų. Šiuos vaikus išlaikė tris dienas paleido.

Raudonarmiečiams išsinešdinus iš kaimo, nubėgę už beržynėlio gyventojai rado sprogstama kulka persautą per vidurius, su vėliau šautuvo buožė suskaldyta galva, jauną ir stiprų kaimo kalvį Ferdinandą Blaževičių. Atrodo, kad jis bandė iš beržynėlio perbėgti į didesnę mišką. Vos kelių metrų betrukė užbėgti už kalvos, bet kulka buvo greitesnė.

Toliau prie vieškelio dauboje su botagu rankoje keliais šūviais persautas, gulėjo arš dirvą Leonas Juškėnas. Tai buvo vienintelis kaimo žmogus, simpatizavęs bolševikams. Kaimo gale patvoryje su neatpažįstamai sužalotu veidu gulėjo Povilas Bratiška. Šis jaunuolis bolševikams atėjus į kaimą sėdėjo troboje. Raudonarmiečiai abu išvedė į lauką ir, motinos akivaizdoje, vienas raudonarmietis, prikišęs šautuvą sūnui prie veido, paleido šūvį. Kitas raudonarmietis susmeigė jau į nebegyvo jaunuolio krūtinę durtuvą. Darže rado lengvai į koją sužeistą Rozaliją Makaveckaitę. Šią merginą kliudė vienas iš pirmųjų paleistų į kaimą šūvių.

Kodėl bolševikai sušaudė

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo
Anna Kethly, vienintelė Nagy sudaryto kabineto narė pabėgusi į vakarus atvyksta į New Yorką.

šiuos vyrus, niekas negalėjo sau išsiaiškinti. Buvo prielaida, kad aplinkinių kaimų gyventojai galėjo raudonarmiečius užsiųndinti dėl tarpusavy kalbėjimo lietuviškai.

Delegacija pas komandierių

Rytojaus dieną raitas su vienu raudonarmiečiu, labai negražios išvaizdos, kaime pasirodė komandierius. Žmonės pradėjo jį prašyti, kad leistų palaidoti nušautuosius, nuimtų draudimą išvykti iš kaimo ribų ir paleistų suimtuosius vaikus. Komandierius pasakė, kad visa tai įvykdė ne jo vadovaujami raudonarmiečiai. Pažadėjo susiršti lauko telefonu su savo štabu ir po poros valandų pranešti rezultatus.

Nepraėjus nė porai valandų, šis komandierius grįžo į kaimą ir pasakė, kad gyventojai gali palaidoti nušautuosius ir vykti į laukus darbams. Dėl suimtų jaunuolių patarė kreiptis į vyriausiąjį šio baro armijos komandierių (tais laikais visus karininkus vadindavo komandieriais) ir nurodė jo būstinę.

Pora vyrų, sušaukę kaimo sueigą, pasiūlė išrinkti delegaciją. Po trumpo pasitarimo tokia delegacija buvo išrinkta. Jos sudėtis buvo tokia: valakininkas (valakas — 20 ha žemės) Benediktas Juškėnas, pusvalakininkas Eduardas Mazūra ir mažžemis Juozas Vaikutis. Pirmininku išrinktas J. Vaikutis. Mat, jis buvo tarnavęs caro armijoje, taigi, visų manymu, galėjo geriau pakalbėti.

Delegacija, nuvykusi pas komandierių, pastebėjo, kad yra tas pats asmuo, kuris jų kaime vadovavo šaudymui ir plėšikavimams. Prie jo gyvenamojo namo malkinėje buvo sukrauta iš kaimo gyventojų atimto turto dalis.

Delegacija buvo priimta ir komandierius jai pasakė, kad suimti jaunuoliai būsią paleis-

9 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, NOVEMBER 10, 1936

ti. Dėl žmonių šaudymo pareiškė, kad kaimas yra fronto zonoje, o be to, viso kaimo gyventojai saviškai kalbasi ("po svojemu boltajut"). Šis jo pasakymas galima buvo visaip suprasti, bet delegacija, vykdama į namus nusprendė, jog kaimo gyventojai vien tik dėl to buvo apiplėšti ir sušaudyti, kad kalbėjosi lietuviškai.

(Bus daugiau)

"NAUJENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ZINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

Skaitykite "N-nas"

SIUNČIAME SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINEMS I LIETUVĄ

Pr i i m a m e :

VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, AUDINIUS IR ODAS BATAMS.

Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMERPOL ENTERPRISES

(CENTRAS)

11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

LIETUVIŲ DEMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI I SSSR

I UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRASTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKĖTU MUTTU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Seštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogu. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos gelžkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

314 MARKET ST.

NEWARK, N. J.

Mitchell 2-2452

Siuntiniai į Lietuvą ir Rusiją

CENTRAL PARCEL SERVICE YRA
VIENINTĖLĖ ISTAIGA, CHICAGOJE,
INTURISTO IGALIOTA.

Aukštos kokybės vilninės angliskos medžiagos. Standartiniai audinių siuntiniai. Standartiniai maisto produktų siuntiniai.

Anti-Polio serumas, streptomocinas, cortisonas, serpasilis ir kitokie vaistai pristatomi oro paštu per keletą dienų.

Reikalaukite mūsų naujų katalogų.
Užsakymai be eilės priimami.

Jei norite pasiųsti Jūsų pačių sudarytą siuntinį — prašome paskambinti dėl susitarimo — WAbash 2-9354. Mes žymiai padidinome savo tarnautojų skaičių ir dabar galime priimti Jūsų siuntinius daug greičiau, negu pirmiau priimdavome.

Mūsų greitas ir patikimas patarnavimas yra gerai žinomas čia ir Lietuvoje. Nuo 1947 metų mes esame pristatę daug dešimčių tūkstančių siuntinių, nepraradę nė vieno.

Atdara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9:00 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.

Central Parcel Service, Inc.

Suite 1200, 220 So. State St., Chicago 4, Ill.

Tel.: WAbash 2-9354

Mūsų skyrius — Gordon Travel Service turi didelį patyrimą ruošti keliones į

EUROPA ★ AUSTRALIJA,
PIETŲ AMERIKĄ IR T. T.

laivais ar lėktuvais. Visi bilietai parduodami normalia kaina.

Mes turime taip pat informacijų dėl kelionių į LIETUVĄ.

GORDON TRAVEL SERVICE
Suite 1300
220 So. State Street, Chicago 4.
Tel.: WEbster 9-6362

Informacijos
Dėl
Kelionių

Lietuva okupantų statistikos šviesoj

Rusų okupantų statistikos leidinys. — Kreivos žinios. — Ką jos rodo. — Lietuvos vieta tarp kitų sovietinių respublikų. — Buklus ir su žąsinu moka arti. — Nors ant šluotos, bet važiuotas.

Rusų statistikos leidinys

Susovietinta Rusijos imperija bene pirmą kartą viešai pasirodė su savo statistikos leidiniu — „Narodnoje choziaistvo SSSR“. Jį išleido centralinė statistikos valdyba prie SSSR ministrų tarybos. Leidinys viso turi 262 psl. ir apima visos SSSR, taip pat ir pavergtos Lietuvos, gyventojų, ūkio ir kultūros statistikos žinias. Tiražas 100,000. Šio leidinio, visais atvejais, negalima lyginti su kasmet leistais Neprkl. Lietuvos statistikos metraščiais, kurie savo turiniu, apimtimi keliskart pranešė šį didžiosios imperijos statistikos leidinį. Bet koks tas leidinys bebūtų, jis pirmą kartą viešai pasirodė ir suteikia nors ir gerokai nučiulptas, papudruotas žinias, kurias vis dėlto pravartu žinoti, kam rūpi bendrai SSSR ir nūdienis pavergtos Lietuvos gyvenimas. Tokios žinios padeda susigraibyti, nors kai kurios jų suktai parodytos.

Taip kalbama, kad visas susovietintos Rusijos imperijos gyvenimas pakaustytas melu, bet vienas didžiausių melų yra SSSR komunistų skelbiama statistika. Bet juk ir bemeluojant ne visada pasiseka teisybės nuslėpti. Ji savaime nelaukta pasirodo. Be to, šis rusų statistikos leidinys vargu vien tik melu grįstas, greičiau kai kurie jo skaičiai suktai parodyti.

Gyventojai

SSSR gyventojų skaičius iki šiol buvo tikra „mistika“ — spėliojimo padaras. Dar visai neseniai (š.m. pradžioj) iš SSSR oficialių šaltinių buvo paskelbta, kad šiandieninėse susovietintos Rusijos imperijos sienose gyvena 208 mil. gyv. Gi tame statistikos leidiny paskelbta, kad 1955 m. balandžio mėn. viso gyventojų būta 200,2 mil. O štai dėl Lietuvos gyventojų skaičiaus šelmystė: paskelbta, kad 1940 m. Lietuvoje gyventojų būta 2,900,000, o dabar jų — 2,700,000. Ir čia nutylėta, kad tas 1940 m. Lietuvos gyventojų skaičius paduotas be Vilniaus ir Klaipėdos krašto. Kai kas tuoj pasiskubino padaryti išvadas, kad Lietuvos gyventojų sumažėjo 200,000. Tikrumoj tas reikalas kiek liūdnas. 2,700,000 gyv. skaičius parodytas su Klaipėdos ir Vilniaus žemėmis. Gi 1941 m. sausio 1 d. su Vilniaus žemėmis Lietuvoje gyventojų buvo 3,036,900, o Klaipėdos krašte — dar per 100,000 gyv. Tatai prašosi išvada, kad dėl karo, dėl gyventojų deportacijos, jų sušaudymo Lietuva prarado 436,900 gyventojų. Sunku pasakyti, kiek Lietuvoj dabar kolonistų apgyvendinta. Į Lietuvos gyventojų nuostolius ir tas kolonistų skaičius turėtų būti įrašytas.

Pasakyta, kad RSFSR, t.y. Rusija be sąjunginių sovietinių respublikų, 1940 m. gyventojų turėjo 107,900,000, o dabar jų turi 112,600,000. Vadinasi, prieauglio daugiau kaip 5 mil., tuo metu kai sąjunginės sovietinės respublikos Lietuva, Ukraina, Bielorūsija turi gyventojų nuostolius (t.y. per tą 15 metų ne tik gyventojų prieauglio nebuvo, bet faktiškai jų gyventojų skaičius beveik 3 mil. sumažėjo). Sakysime, kad tose žemėse buvo karo frontas ir skaudžios okupacijos bei kovos dėl savo žemių laisvės. Bet štai Latvijos, Estijos, sulyginus su 1940 m., gyventojų skaičius padidėjo daugiau kaip 200,000... Netenka aiškinti ir įrodinėti, kad ir Latvija su Estija per karą turėjo didelių gyventojų nuostolius, bet dabar tos žemės tirščiau svetimų kolonizuojamos, kaip ir kolonizuojamas Kazakstanas. 1940 m. Kazakstano sąjunginėj respublikoj buvo 6,3 mil. gyv., o dabar jų ten jau 8,500,000. Tokio natūralaus ten gyventojų prieauglio negalėjo būti, — tai kolonizacijos padarinys. Lygiai toks, kaip ir RSFSR, kurios sritin įeina ir Sibiras su visomis priverčiamojo darbo vergų stovyklomis.

Rusifikacijos tikslais iš kitų sąjunginių respublikų vietos gyventojai iškeliami kitur gyventi, kad tarp svetimų jie greičiau pranyktų kaip nerusų tautos žmonės.

Vilniaus miestas dabar turi 200,000 gyv., o Kaunas — 195,000. 1939 m. Vilnius turėjo 209,442 gyv., o Kaunas — 154,109. Taigi, dabar Vilniuj mažiau gyventojų, o Kaunas jų turi daugiau, negu seniau turėjo. Tenka spėti, kad Kaune daugiau rusų kariuomenės dalinių.

Pramonė

Pramonės statistika taip sutvarkyta, kad visų jos šakų augimą sunku suvaikyti. Sąjunginėse respublikose bendroji pramonės augimo apyvarta sužymėta procentais. 1940 m. padėta 100 ir nurodyta kaip kitais metais pramonė augo. Jei 1940 m. Lietuvoj pramonės augimą imti 100, tai 1950 m. padidėjo iki 191, t.y. beveik dvigubai, ir 1956 — 495, t.y. per tą 15 metų ji padidėjo beveik 5 kartus. Tarybų Lietuva pramonės augimo sparta praneša visas kitas sąj. respublikas, išskyrus Estiją — 670 ir Latviją — 588.

O Lietuvos, Latvijos, Estijos gyventojai dabar prasčiau maitinasi, menkiau rėdosi, skundžiasi avalynės stoka ir neturi pakankamai viso kito, kas būtina namų apyvokai. O štai pramonė didžiuliu žingsniu žengia pirmyn! Bendrai sumetus, visoje susovietintoje Rusijos imperijoje, pradedant

1940 m., pramonė pakilo daugiau kaip 3 kartus (1940 m. — 100, 1956 m. — 320).

Štai gyventojams būtina medvilnė. 1939 m. Lietuvoj jos pasigaminta 3,717,000 metrų, ir jos visiems gyventojams užteko. O dabar pavergtoje Lietuvoj jos 1954 m. prisiaudė net 11,600,000 mtr., t.y. beveik tris kartus daugiau, ir gyventojams jos trūksta. Tai kur jinai dingsta? Ji išvežama į kitas Rusijos vietas Maskvos padiktuota kaina, ir Lietuvos gyventojams jos nelieta. 1939 metais Lietuvoj odinės avalynės buvo pasigaminta 494,000 porų, o SSSR statistika rodo, kad 1955 m. avalynės prisigaminta 4,927,000 porų, t.y. 10 kartų daugiau, o pavergtos Lietuvos gyventojai vaikščioja vyžuoti ar klumpes net išieginėmis dienomis avi, — odinė avalynė jiems sunkiai prieinama. 1955 m. visoje Rusijos imperijoje buvo pagaminta 274,494,000 porų avalynės, t.y. daugiau kaip po 1 porą kiekvienam gyventojui, o rusų kaimuose daugiau vyžuotų, negu odinius batus dėvinčių... O pagal statistiką išeitų, kad visi galėtų dėvėti odinius batus. 1939 m. Lietuvoj cukraus buvo pagaminta 24,168 tonos ir dar teko tuomet jo keletas tūkstančių tonų parsigabenti iš užsienio. 1955 m. pavergtoje Lietuvoj cukraus pagaminta 47,000 t., ir gyventojai krautuvėse cukrų pamato tik prieš didžiąsias rusų „galiufkas“. Nūnai pagal cukraus gamybą Lietuvą praneša tik tokie milžinai kaip RSFSR, Ukraina ir Kazakstanas bei Kirgizija.

Žemės ūkis

SSSR tame statistikos leidiny Lietuvos dirbamos žemės plotas parodytas kiek didesnis, negu jis buvo Lietuvos nepriklausomybės metais. Tada Vilniaus žemės nepriklausė Lietuvai. Iš to nurodyto 6,5 mil. ha dirbamos žemės ploto tik 0,2 mil. ha duota naudotis kolchozuose dirbantiems, t.y. ašaros. O dabar ir tie jų žemės sklypeliai mažinami, apkarpmi. Tie mažučiai žemės sklypeliai apgina kolchozininkus nuo bado.

Toji statistika nenurodo, kiek esama derliaus kiekvienoj respublikoj atskirai. Tikslesnė ir aiškesnė gyvulių statistika. 1916 karo metais visoje Rusijoje raguočių buvo 58,400,000. 1955 m. rugsėjo 1 d. — 67,100,000.

1916 m. bendrame raguočių skaičiuje karvių buvo 28,8 mil., o 1955 m. — 29,2 mil. 1916 m. kiaulių buvo 23 mil., avių ir ožkų — 96,3 mil. 1955 m. — kiaulių 52,2 mil., avių ir ožkų — 142,6 mil. Turėkime galvoj, kad dabar SSSR žemės plotas didesnis, o gyventojų beveik ¼ daugiau, negu 1916 karo metais jų buvo.

1955 m. SSSR 100 ha žemės plotui teko 14 raguočių, tame skaičiuje 6 karvės, 25 kiaulės, 29 avys ir ožkos.

1939 m. Nepr. Lietuvoje 100 ha žemės plote raguočių ganė-

si 29, tame skaičiuje karvių — 19, kiaulių — 28 ir avių — 21, ožkų Lietuvoj kaip ir nebuvo.

1939 m. Nepr. Lietuvoj viso raguočių buvo 1,199,550, o 1955 m. pavergtoje Lietuvoj jų buvo tik 994,000. Ir dabar pagal turimą bendrą raguočių skaičių Lietuva praneša Latviją, Estiją, Armėniją, Turkmeniją ir Kirgiziją.

1939 m. raguočių bendrame skaičiuje karvių buvo 805,450, o dabar Lietuvoj jų turima tik 558,000. Karvių skaičiumi Lietuva tarp kitų sąj. respublikų yra V-oj vietoj, gyventojų skaičiumi užima VIII vietą, o žemės ploto skaičium yra XII-oj vietoj.

1939 m. Nepr. Lietuvoj kiaulių buvo 1,192,080; 1955 m. jų buvo 1,260,000. Pagal kiaulių skaičių Lietuvą praneša tiksliai RSFSR, Ukrainą ir Bielorusiją! Karvių ir kiaulių daug turi kaip asmeninę nuosavybę kolchozininkai.

1939 m. Lietuvoj avių buvo 1,279,600; 1955 m. jų turėta 780,000. Pagal avių skaičių Lietuva tarp kitų sąj. respublikų yra atsідūrusi 13 vietoj, bet daugiau jų turi, negu Latvija (711,000) ir Estija (306,000).

1950 m. Lietuvoje kolchozų buvo 4,500, dabar jų liko 1,800, mat, kolchozų žemės plotai padidinti, visi mažesni kolchozai panaikinti. 1950 m. Lietuvoje sovchozų buvo 113, dabar jų liko 87 ir... tas 87 valstybinių žemės ūkių turi savo atskirą ministeriją sąjunginės reikšmės, t.y. ji tiesioginiai priklauso centrui — Maskvai, bet ne sąjunginei Lietuvos respublikai.

1950 m. Lietuvoje motoro traktorių stočių buvo 113, dabar jų yra 135. Pagal motorų traktorių stočių skaičių Lietuva tarp kitų 16 sąj. respublikų užima 6-tą vietą. Kombainų Lietuva turi 1,500, ir pagal jų skaičių užima 9-tą vietą.

Miestų ir kaimų statyba bei susisiekimas toj statistikoje atskirai respublikomis nėra parodyta.

Darbas ir tarnyba

To SSSR statistikos leidinio žiniomis, 1913 m. Rusijoje darbininkų ir tarnautojų buvo 12,9 milijonų, o 1955 m. jų buvo 48,4 mil. Čia prisiminkime, kad JAV-se viso dirbančių yra per 65 mil. Dabar SSSR pramonėj dirba 31% visų darbininkų; ž. ūky ir miškų ūky bei kituose tų šakų pagalbinuose darbuose dirba 43%; susisiekime — 6%; prekyboj, mityboj — 5%; švietime ir sveikatoj — 9%; komunaliniam ūky, valst. aparate ir kooperatyvuose — 6% ir kitur 2%. Prisiminkime, kad SSSR kariuomenės turi daugiau 5 mil. ginkluotų vyrų.

Dabar pavergtoja Lietuvoje viso dirbančių ir tarnautojų priskaitoma 491,000, tai išeitų, kad beveik 3 kartus daugiau, negu jų buvo prieškariniais metais be Vilniaus srities. Pagal dirbančių skaičių Lietuva tarp kitų sąj. sov. respublikų užima 8 vietą.

T. Lietuvoj specialistų su aukštuoju mokslu viso yra 17,7

(Tęsinys 11-me pusl.)

(Tęsinys iš 10-to psl.)

tūkstančių. Pagal specialistų su aukštuoju mokslu skaičių pavergtoji Lietuva tarp kitų sąj. respublikų yra atsidūrusi net 12 vietoj. Nenuostabu, iš Lietuvos daugiausia šviesuomenės buvo ištremta Sibiran ir nemaža jaunimo žuvo kovose už Lietuvos laisvę, bei keli jų tūkstančiai atsidūrė išeivijoje. SSSR skaičiuojama, kad viso specialistų su aukšt. mokslu turi 2,184,000. Turint galvoje bendrą SSSR gyventojų skaičių, tai specialistų su aukštuoju mokslu nėra daug.

Specialistų su viduriniu mokslu T. Lietuvoj yra 25,300, tai beveik 2 kartus tiek, kiek jų buvo prieškariniais metais. Pagal specialistų su vid. mokslu skaičių T. Lietuva tarp kitų sov. respublikų užima 8 vietą.

Žmonių mityba ir prekybos apyvarta

Tikrai būtų įdomu patirti, kiek per metus Sovietijos gyventojas suvartoja maisto produktų ir kokių. Deja, šita visa įbrukta į bendrą vidaus prekybos apyvartą rubliais įkainuojant, bet nenurodant kiekio arba procentais paimti palyginimai, kiek seniau ir kiek dabar suvartota. Štai pasakytą, kad jei 1940 m. prekių apyvarta skaityti 100, tai dabar 2 kartus ji didesnė. Bet į tą prekybos apyvartą įbrukta ir suvartoti maisto produktai.

Taip pat ir prekių kainos neišvardytos, o tik duotas palyginimas, kaip jos kilo ar mažėjo. Štai jei visų prekių 1940 m. kainą imti 100, tai 1955 m. ta bendroji kaina pašoko iki 134, o maisto net iki 137. Dabar T. Lietuvoj įvairių prekybos paroduotųjų (suprantama, valstybinių ir kooperatinių) viso yra 5,581. Lietuvos neprikl. metais jų buvo žymiai daugiau. Visuomeninių valgyklų T. Lietuvoje yra 1,299. Leidiny nurodomas importas ir eksportas, bet tik procentais ir nepasakyta, iš kurių sąj. respublikų ir kur kokios prekės buvo eksportuotos. Visa tai didžioji SSSR paslaptis.

Kultūra ir švietimas

Anot to statistikos leidinio, 1914-15 mokslo metais Rusijoje pradžios mokyklose buvo 9,656,000 mokinių, dabar jų — 30,070,000; 1914-15 vidurinėse mokyklose ir technikuose mokinių buvo 54,000, dabar jų — 1,961,000; aukštose mokyklose 1914-15 m.m. studentų buvo 127,000, o dabar jų turima 1,867,000.

T. Lietuvoj dabar visas mokyklas lanko 436,100 mokinių ir studentų. Lietuvos nepr. metais viso besimokančių be Vilniaus srities buvo 379,700.

Pagal visų bendrai besimokančių skaičių T. Lietuva tarp kitų sąj. respublikų užima 8 v. Jei visu SSSR žemės plotu viso gyventojų bendro skaičiaus įvairias mokyklas lanko apie 15%, tai T. Lietuvoj — 16%.

T. Lietuva pagal studentų skaičių tarp kitų sąj. respublikų užima 8 vietą su 22,700 studentų įvairias aukštas moky-

klas lankančių. T. Lietuvos įvairias vidurines mokyklas, jų tarpe ir amatų technikumas lanko 22,300 mokinių.

T. Lietuvoj mokslo vyrų, dirbančių aukštose mokyklose, dabar yra 2,066. Iš jų mokslo daktaro laipsnius turi 32 ir 384 yra mokslų kandidatai. Visoj SSSR dirbančių aukštose m-l-o-se yra 223,893; jų tarpe mokslo daktarų 9,460, mokslo kandidatų 77,961.

Dabar T. Lietuvoje viso bibliotekų yra 4,500. Pagal bibliotekų skaičių T. Lietuva tarp kitų respublikų užima 5 vietą. Ją pralenkia tik RSFSR, Ukraina, Bielorūsija ir Kazakstanas. Lietuvoj neprikl. metais bibliotekų buvo daugiau, negu dabar jų turi kai kurios sąj. sov. respublikos.

T. Lietuvoj kinoteatrų dabar yra 590, ir jie turi net atskirą ministeriją...

Nėra atskirai išvardinta, kiek kurioj respublikoj išleidžiama knygų, žurnalų, laikraščių bei dienraščių.

Sveikata

T. Lietuvoj gydytojų ir dantų gyd. yra 3,880. Lietuvos neprikl. metais vien tik gydytojų buvo 1,971, neįskaitant dantų gydytojų. O dantų gydytojų buvo 686. Tarp kitų sov. respublikų pagal gydytojų skaičių T. Lietuva yra 9-oj vietoj.

Dabar T. Lietuvoj visose viešiose ligoninėse yra 15,900 lovų. Pagal esamose ligoninėse lovų skaičių T. Lietuva yra 9 vietoj tarp kitų sąj. sov. resp.

Lietuvos neprikl. metais buvo viso 81 ligoninė su 5,092 lovomis.

Tai taip atrodo T. Lietuva rusų statistikos šviesoje. Ar toje statistikoje nurodytieji skaičiai yra tikri, nėra galimybės patikrinti, bet prileiskim, kad jie arti tikrums. Tąsyk prašosi tokios apytikrės išvados:

T. Lietuva skaudžiai nukentėjo gyventojais. Jei sukurti, kad dabar T. Lietuvoj gyvena tik 2,700,000 žmonių, tai tame skaičiuje yra daug atsiųstų iš „plačiosios tėvynės“ ir, be to, dar į tą skaičių įeina ir rusų kariuomenės igulos.

T. Lietuvoj pramonė pažengusi pirmyn, bet ji ugdoma neatsižvelgiant į Lietuvos gyventojų ir šalies ūkio poreikavimus, bet turi tarnauti susovietintos Rusijos imperializmo interesams. Štai kodėl nors pramonės gamyba padidėjusi, bet Lietuvos gyventojai prasciau rėdosi, prasciau maitinasi, negu Lietuvos neprikl. metais.

Vienintelis, palyginti teigiamas reiškinys, tai švietimo darbas. Tegul tas darbas eina šališkai, tegul jis ribotas, bet švietimas tampa visuotinis. Visų nepriversi vienodai galvoti, veikti ir iš aukšto nustatytus stabus garbinti.

Mokslo srityje, lituanistikoje taip pat galima užčiuopti teigiamo, nors visi tos rūšies mokslo darbai rusifikacija atmiešti.

Sunku susivokti, kaip tvarkingai sveikatos reikalai. Nors ligoninėse lovų daugiau, bet lovoje, nors ir ligoninėse, be vaistų ligonio neišgydysi.

VERTINGA MENO STUDIJA

Šiomis dienomis J. Karvelis išleido Pauliaus Galaunės knygos „Lietuvių liaudies menas“ antrąją laidą. Pirmąją šios knygos laidą buvo išleidęs Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetas 1930 m. Tai stambus veikalas, apimęs mūsų liaudies meno plėtimosi pagrindus, gausiai iliustruotas šios rūšies meno pavyzdžių piešiniais bei foto nuotraukomis.

Veikalo pagrindą sudaro P. Galaunės lietuvių liaudies meno paskaitos skaitytos Lietuvos universitete, kurias ruošdamas autorius naudojo itin gausiais lietuviškais ir užsienietiškais šios srities šaltiniais. Knyga yra būtina kiekvieno susipratusio lietuvių inteligento bibliotekai.

Viršelį ir aplanką dail. A. Kurausko. 301 pusl. teksto su 131 piešiniu ir 43 piešiniais bei 30 lentelių ant atskirų lapų. Kaina \$8.50. Gaunama ir Naujienų administracijoje.

GERAS ATSAKYMAS

— Mamyte, koks yra geriausias būdas vestuviniam žiedui apsaugoti? — paklausė jauna vedė savo motinos.

— Geriausia yra tris kartus į dieną pamerkti tą žiedą į indų plovimo vandenį, — atsakė patyrusi motina.

Skiedros

Pasiskaitę gražių mūsų tautininkų žodžių galime teisėtai tarti: „Tai kas, kad graži mergina, jei ji negražiai elgiasi!..“

Pas mus geriau būti kumpiu, negu rašytoju, nes lietuviai kumpius be galo mėgsta ir gerbia.

Saumylis tuo pagarbos vertas, kad tiek daug apie save šneka, kad neturi laiko kitus apkalbėti.

Chruščevas, kaip kada, pusė gramafono, pusė gengsterio.

Visa bėda su atžagareiviu ta, kad jis ir pirmyn atžagariai eina.

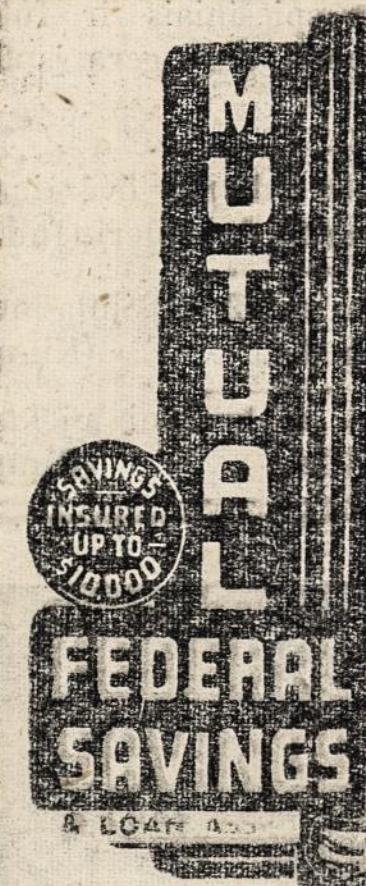
Kirvukas

Nuospaudų ir sukietajimų greitai gydymui pirkite X-IT tepalą ir pleisterio (pad) pas savo vaistininką.

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Visų rūšių apdraudos.
Automobilių finansavimas. Notariatas.
Valstybės patvirtintos kainos.
JONAS KIRVAITIS, WAlbrook 5-5671
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

A. TVERAS
Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

Skaitykite „N-na“

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

pataria:

1. Nepraleiskit visų uždirbtų pinigų. Taupykit nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gėrns dividendus.

2202 W. CERMAK ROAD
Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered and Supervised by the U. S. Government

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neitidaroma.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE CHICAGO 38, ILLINOIS
Grovehill 6-7575

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
Lafayette 3-1093

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Cliffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
Townhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Haymarket 1-2028

JUOKAI

EISMO NUOTYKIAI

Policininkas šulakė motociklistą viename Vokietijos miestelyje už raudonų šviesų nepaisymą.

—Tamstos pavardė?

—Šmitas — (labai dažna pavardė vokietijoje).

—Na, žinoma! Kaip paprastai: Šmitas arba Mileris! Aš norėčiau sužinoti tamstos tikrąją pavardę!

—Johann Wolfgang von Goethe!

—Taigi! Čia tai kas kita! O pirmiau tamsta norėjai mane apmulkinti su tuo Šmitu!

Ūkininkė varo šaligatviu karvę į turgų. Athėga policininkas.

—Argi jūs nežinot, kad šaligatvis tik pėstiems?

—O tamsta, policininke, išdrįstum teigti, kad mano karvė važiuoja ratukais?

Jonas lengvai susižeidė, įvažiavęs su automobiliu į šaligatvį. Netoli nelaimės vietos stovėjo kažkoks vyras.

—Ar tamsta negalėtum man padėti?

—Deja, aš esu veterinarijos gydytojas!

—Kaip tik gerai! Juk aš buvau tikras asilas, kai įsivaizdavau, kad galiu išvystyti 30 km. greitį, važiuodamas su senomis padangomis.

DRAUGAI IR PRIEŠAI

Abraomas Linkolnas dažnai buvo kritikuojamas už keistą laikymąsi savo priešų atžvilgiu. "Kodėl jūs visuomet norite iš jų padaryti draugus?" — kartą paklausė jo kolega. — "Kodėl jūs vietoj to nepasistengiate jų sunaikinti?"

"Argi aš nesunaikinu savo priešų padarydamas juos draugais?" švelniai klausimu į klausimą atsakė prezidentas.

NAUJI LEIDINIAI VAIKAMS

Vincas Krėvė MILŽINKAPIS. Vienas stipriausių mūsų didžiojo rašytojo epinių kūrinių, išleistas gerame popieriuje su jaunimui ir vaikams pritaikintomis dail. Vl. Vijeikio iliustracijomis. Išleido "Tėviškėlė", 1955 m. 20 pusl., kaina \$0.30. Gaunamas Naujienose.

N. Butkienė DVYNUKĖS. Apsakaičių rinkinėlis vaikams. Turiny šios apsakaitės: Du broliukai, Birutės vaišės, Šuniuko draugas, Aušrytė, Pats save nubaudė, Dvynukės, Pavydas ir Pliumpt ir įpuolė. Viršelį ir iliustracijos dail. Vl. Vijeikio. Išleido J. Karvelis. 32 psl., kaina \$1.00. Gaunama Naujienų administracijoje.

LAPKRIČIO MĖNESIO "KARYS"

Neseniai išėjo iš spaudos pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinio žurnalo "Karys" 10-tasis (lapkričio mėn.) numeris. Be kitų šiam numeryje randame įdomų straipsnį apie Lietuvos sukilėlių Emiliją Platerytę, Vlado Mingėlos "Pentagono 'karas'", Kazio Kepalo "Apie graikų ir lietuvių kalbų panašumus", Algimanto Balčiūno "Karinėje stovykloje", pluoštą Juozo Almio Jūragio eilėraščių, daug kronikos ir kitų įvairių žinių.

Žurnalas gerame popieriuje, iliustruota spiešniniais ir foto nuotraukomis, daro gerą įspūdį.

Du kartu suklydo Tvėrėjas: sutvėręs auksą ir moterį. (Ind.)

Lengviau sutaikyti šimtą moterų, negu dvi. (Kinų)

Moterys ir kvailiai niekad nenusileidžia. (Kinų)

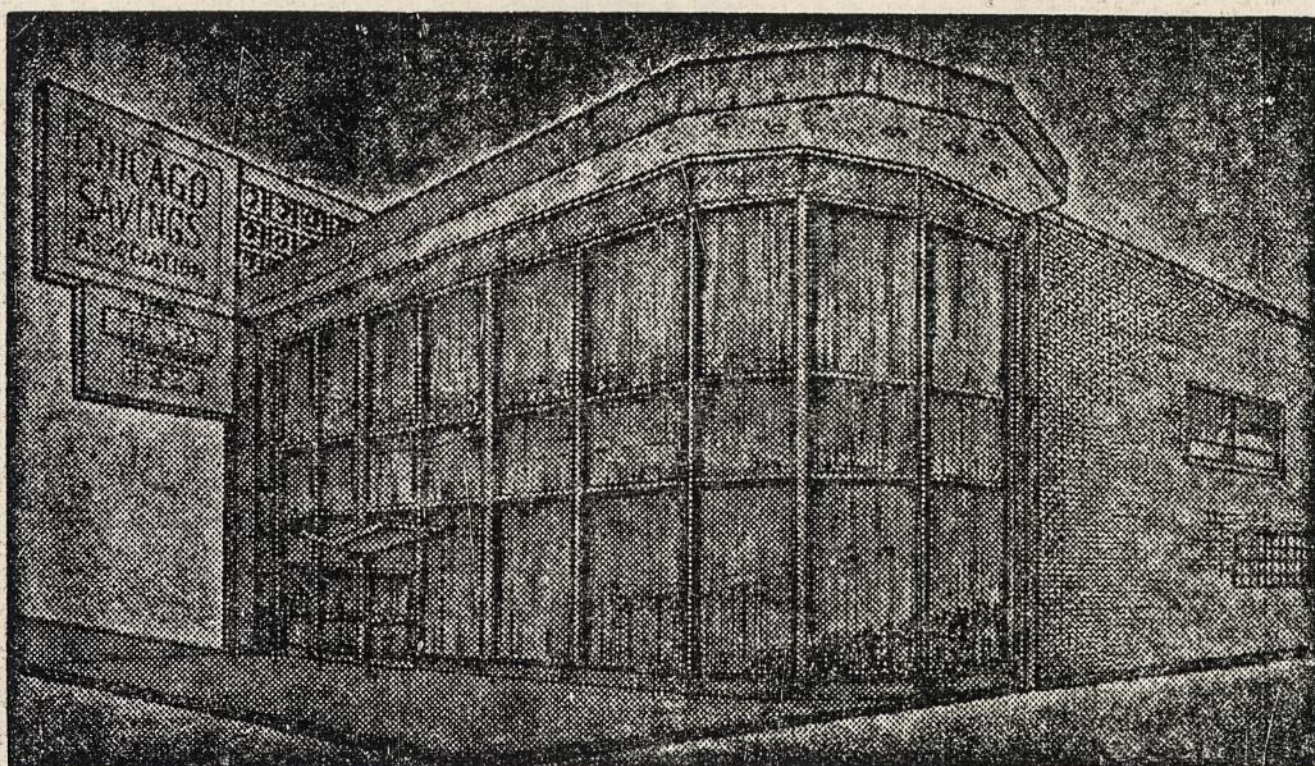

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo
Prezidentas Eisenhoweris su žmona atiduoda savo balsus šių metų rinkimuose.

**RYTOJ Naujienų vakaras Sokolų salėje,
2337 So. Kedzie ave. Kviečiami visi atvykti.**

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2555 WEST 47th STREET
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. — APDRAUSTA IKI \$10,000
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 val. iki vidudienio.

gų prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmokėjo ir išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo dienos 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. (Ir dabartiniu metu ši įstaiga moka aukščiausius dividendus "paid-up" investmentams). Kas liečia pelningus patarnavimus—tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kitokias pinigines operacijas.

Chicago Savings bendrovė, sąžiningai ir ekonomiškai prityrusių lietuvių tvarkoma, padidino savo turtą daugiau, negu iki \$18,000,000.00. Kviečiame visus pas mus, į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti laisvais — atsiklauskite.

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
6234 So. Western Avenue GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atidara pirm. nuo 12 iki 3, antr. ir penkt. nuo 9 iki 4, ketv. nuo 9 iki 8, trečiad. uždaryta visa diena, o šešt. nuo 9 iki 2 v. p. p.

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šaunų atidarymą (Grand Opening), įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomies pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000 Jungtinių Valstybių valdžios agentūroje. Visos bendrovės, turinčios šitokius draudimus yra vienodai saugios, visos stropiai valdžios įstai-